

The Polish Society of Family Medicine
The Association of Friends of Family Medicine & Family Doctors

PL ISSN 1734-3402

Family & Medicine Primary Care Review

Quarterly

2008

July–September

Vol. 10, No. 3

WYDAWNICTWO
Continuo

Indexed in:
EMBASE/Excerpta Medica
Index Copernicus 5.66 pts

Komitet Naukowy

Prof. dr med. Dieter Adam (Monachium, Niemcy),
Prof. dr med. Jiří Beneš (Praga, Czechy),
Dr n. med. Luc van Berkestijn (Utrecht, Holandia),
Dr hab. Jerzy Błaszczyk (Wrocław),
Dr n. med. Stephan Böse-O'Reilly (Monachium, Niemcy),
Dr Nilzete Liberato Bresolin (Florianopolis, Brazylia),
Dr Walbia Salete Bittencourt Correa (Florianopolis, Brazylia),
Prof. dr hab. Jerzy Czernik (Wrocław),
Prof. dr med. George Freeman (Londyn, Wielka Brytania),
Prof. dr med. Suleyman Görpelioglu (Izmit, Turcja),
Prof. dr med. Hans-Joachim Hannich (Greifswald, Niemcy),
Prof. dr hab. Antonina Harłodzińska-Szmyrka (Wrocław),
Prof. dr hab. Wanda Horst-Sikorska (Poznań),
Prof. dr med. Steinar Hunskaar (Bergen, Norwegia),
Prof. dr hab. Andrzej Kiejna (Wrocław),
Prof. dr hab. Jerzy Kołodziej (Wrocław),
Prof. dr hab. Tadeusz Koziielec (Szczecin),
Prof. dr hab. Piotr Kuna (Łódź),
Dr n. med. Krzysztof Kuszewski (Warszawa),
Prof. dr hab. med. Andrzej Kübler (Wrocław),
Prof. dr med. Radoslav Kveder (Ljubljana, Słowenia),
Prof. dr hab. Maciej Latański (Lublin),
Prof. dr hab. Witold Lukas (Katowice),
Prof. dr hab. Jerzy Łopatyński (Lublin),
Prof. dr hab. Andrzej Mackiewicz (Poznań),
Prof. dr med. Bengt Mattsson (Göteborg, Szwecja),
Prof. dr hab. Zuzanna Morawska (Wrocław),
Prof. dr med. John Noble (Boston, USA),
Prof. dr med. Marc Nyssen (Bruksela, Belgia),
Dr n. med. Patricia Owens (Liverpool, Wielka Brytania),
Prof. dr hab. Leszek Paradowski (Wrocław),
Sir Prof. Denis Pereira-Gray (Londyn, Wielka Brytania),
Prof. dr hab. Tadeusz Plusa (Warszawa),
Prof. dr hab. Andrzej Radzikowski (Warszawa),
Prof. dr hab. Andrzej Rajewski (Poznań),
Dr n. med. Lindsay Roberts (Balgowlah Heights, Australia),
Prof. dr hab. Zbigniew Rudkowski (Wrocław),
Prof. dr hab. Bolesław Rutkowski (Gdańsk),
Dr n. med. Hogne Sandvik (Bergen, Norwegia),
Prof. dr hab. Janusz Siebert (Gdańsk),
Dr n. med. Jaime Correia de Sousa (Matosinhos, Portugalia),
Prof. dr hab. Andrzej Steciwko (Wrocław),
Dr n. med. Loreta Strumylaite (Kaunas, Litwa),
Prof. dr hab. Andrzej Szczeklik (Kraków),
Prof. dr hab. Zenon Szewczyk (Wrocław),
Dr n. med. Andrzej Szpakow (Grodno, Białoruś),
Prof. dr hab. Piotr Szyber (Wrocław),
Prof. dr hab. Barbara Świątek (Wrocław),
Prof. dr med. Vytautas Usonis (Wilno, Litwa),
Prof. dr med. Irma Virjo (Tampere, Finlandia),
Prof. dr hab. Kazimierz Wardyn (Warszawa),
Dr n. med. Muharem Zildzic (Tuzla, Bośnia Hercegowina),
Prof. dr hab. Zygmunt Zdrojewicz (Wrocław),
Prof. dr hab. Irena Zimmermann-Górska (Poznań)

Komitet Redakcyjny

Redaktor Naczelny: prof. dr hab. med. Andrzej Steciwko
Zastępcy Redaktora Naczelnego: dr n. med. Andrzej Staniszewski,
dr n. med. Iwona Pirogowicz
Sekretarz Redakcji: dr n. med. Donata Kurpas
Członkowie Redakcji: dr n. med. Jarosław Drobniak, dr n. med. Bartosz J. Sapilak,
dr n. med. Agnieszka Mastalerz-Migas, dr hab. n. med. Katarzyna Życińska

Adres Redakcji

Katedra i Zakład Medycyny Rodzinnej, Akademia Medyczna we Wrocławiu,
ul. Syrokomli 1, 51-141 Wrocław, tel./fax (071) 325-51-26, tel./fax (071) 325-43-41
e-mail: pmr@pmr.am.wroc.pl www.familymedreview.org
Osoba kontaktowa: dr n. med. Donata Kurpas
tel. (071) 326-68-75, e-mail: pmr@pmr.am.wroc.pl

Kwartalnik jest współfinansowany przez PTMR i SPMRiLR

Wydawca

WYDAWNICTWO
Continuo

Biuro i prenumerata: ul. Lelewela 4, pok. 325, 53-505 Wrocław
tel./fax (071) 791-20-30, 0 601 77-47-33
e-mail: biuro@continuo.wroclaw.pl www.continuo.wroclaw.pl
Osoba kontaktowa: Jan Kuźma – Redaktor Wydawnictwa
tel. (071) 791-20-30, e-mail: wydawnictwo@continuo.wroclaw.pl

Wszelkie prawa zastrzeżone. Żaden fragment tego wydania, ani w całości, ani w części, nie może być powielany lub zapisywany w formie odtwarzalnej bez uzyskania wcześniejszej pisemnej zgody Wydawcy.
Wydawca nie odpowiada za treść zamieszczanych reklam i ogłoszeń

Projekt graficzny: Maciej Szłapka
Przygotowanie do druku: Pracownia Składu Komputerowego TYPO-GRAF
Druk: Wrocławska Drukarnia Naukowa PAN im. S. Kulczyńskiego Sp. z o.o.
Nakład: 2400 egz.

Spis treści

Słowo wstępne – Andrzej Steciwko 327

PRACE ORYGINALNE

- 1 Anna Abramczyk • Uwarunkowania poziomu diagnostyki wśród chorych na cukrzycę na poziomie podstawowej opieki zdrowotnej 329
- 2 Zofia Babińska, Piotr Gutknecht, Piotr Bandosz, Małgorzata Pietrzykowska, Katarzyna Nowicka-Sauer, Barbara Trzeciak, Janusz Siebert • Rozpowszechnienie zespołu metabolicznego w populacji wiejskiej – Program „Kiełpino” 335
- 3 Zofia Babińska, Małgorzata Pietrzykowska, Piotr Gutknecht, Piotr Bandosz, Janusz Siebert • Rozpowszechnienie hiperhomocysteinemii w populacji wiejskiej – program „Kiełpino” 338
- 4 Małgorzata Bannach, Grzegorz Przybylski, Ryszard Gołda, Mariola Rybka • Przyczyny opóźnień w rozpoznawaniu gruźlicy płuc wśród mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego 341
- 5 Dorota Emilia Bielska, Małgorzata Chlabicz, Elżbieta Ołdak, Dorota Sienkiewicz • Preparaty mlekozastępcze w codziennej praktyce lekarzy rodzinnych w Białymstoku 345
- 6 Ewa Bień, Teresa Stachowicz-Stencel, Małgorzata Krawczyk, Marta Reiter, Anna Synakiewicz, Anna Szolkiwicz, Katarzyna Połczyńska, Danuta Sierota, Joanna Stefanowicz, Elżbieta Adamkiewicz-Drożyńska, Anna Balcerska • Trudności we wczesnym rozpoznawaniu guzów centralnego układu nerwowego u dzieci przed przyjęciem do ośrodka onkologicznego 349
- 7 Nadia Bryl, Sebastian Dąbrowski, Michalina Marcinkowska, Wojciech Nosowicz, Wanda Horst-Sikorska: Ocena czynników wpływających na współpracę z pacjentem chorym na osteoporozę 353
- 8 Maria Magdalena Bujnowska-Fedak, Dominika Reksa, Iwona Pirogowicz, Catherine E. Chronaki, Andrzej Staniszewski • Poglądy i potrzeby w zakresie telemedycyny i usług typu e-Health w opinii Polaków i Greków 356
- 9 Iwona Chmiel-Perzyńska, Marek Derkacz, Ewelina Grywalska, Agnieszka Kowal • Ocena stopnia uzależnienia od nikotyny oraz motywacji do zerwania z nałogiem wśród studentów Uniwersytetu Medycznego w Lublinie 361
- 10 Iwona Chmiel-Perzyńska, Marek Derkacz, Ewelina Grywalska, Agnieszka Kowal, Janusz Schabowski • Preferencje zawodowe studentów Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Medycznego w Lublinie 364
- 11 Iwona Chmiel-Perzyńska, Marek Derkacz, Agnieszka Kowal, Ewelina Grywalska, Janusz Schabowski • Czy specjalizacja z medycyny rodzinnej jest atrakcyjna? – opinia studentów medycyny 367
- 12 Iwona Chmiel-Perzyńska, Marek Derkacz, Grzegorz Szcześniak, Andrzej Nowakowski • Porównanie parametrów gospodarki lipidowej u pacjentów z nadmierną masą ciała i cukrzycą typu 2 leczonych bądź nieleczonych simwastatyną 370
- 13 Irena Choroszy-Król, Magdalena Frej-Mądrzak, Dorota Teryks-Wołyniec, Grażyna Gościński, Monika Biernat, Aneta Nitsch-Osuch • Częstość wykrywania antygenów *Chlamydia trachomatis* z różnych materiałów biologicznych 373
- 14 Magdalena Ciurysek, Renata Filip, Janusz Schabowski • Zachowania żywieniowe pacjentów po operacjach kardiochirurgicznych 376
- 15 Sebastian Dąbrowski, Nadia Bryl, Wanda Horst-Sikorska • Relacja pacjent–lekarz jako jeden z wymiarów jakości opieki w podstawowej opiece zdrowotnej 379

- 16 Marek Derkacz, Iwona Chmiel-Perzyńska, Ewelina Grywalska, Agnieszka Kowal • Ocena zależności między średnimi wartościami ciśnienia tętniczego krwi a modyfikowalnymi czynnikami wpływającymi na jego wartość u osób nie otrzymujących leczenia hipotensyjnego **382**
- 17 Marek Derkacz, Iwona Chmiel-Perzyńska, Agnieszka Kowal, Ewelina Grywalska • Czy korzystanie z telefonów komórkowych może szkodzić zdrowiu? **385**
- 18 Marek Derkacz, Iwona Chmiel-Perzyńska, Agnieszka Kowal, Ewelina Grywalska • Dysfunkcje seksualne wśród młodych mężczyzn – wstydlivy problem w praktyce lekarza rodzinnego **388**
- 19 Krzysztof Dobosz • Rehabilitacja u pacjentów z parkinsonizmem jako wyznacznikiem chorób cywilizacyjnych – ewaluacja usprawniania i jej wpływu na jakość życia wśród osób z dysfunkcją spowodowaną chorobą podstawową a niesprawnością motoryczną u pacjentów NZOZ „Ogrody” w Bydgoszczy **391**
- 20 Krzysztof Dobosz, Paweł Rajewski • Choroby cywilizacyjne: ocena problemu alkoholowego za pomocą analizy konsumpcji spożywanych gatunków vs częstości spożywania u pacjentów NZOZ „Ogrody” w Bydgoszczy **394**
- 21 Krzysztof Dobosz, Paweł Rajewski • Choroby cywilizacyjne a spożycie piwa, wina i wódki przez dorosłych pacjentów NZOZ „Ogrody” w Bydgoszczy **398**
- 22 Krzysztof Dobosz, Paweł Rajewski • Występowanie otyłości brzusznej (trzewnej) jako wyznacznika chorób cywilizacyjnych u pacjentów NZOZ „Ogrody” w Bydgoszczy **402**
- 23 Magdalena Frej-Mądrzak, Irena Choroszy-Król, Marek Elias, Dorota Teryks-Wołyniec, Aneta Nitsch-Osuch • Określenie charakteru chlamydialnej infekcji przez oznaczanie przeciwciał klasy IgG anty-cHSP60 u niepłodnych kobiet **405**
- 24 Karolina Gazdecka-Szpecht, Anna Wawrzyniak, Liliana Celczyńska-Bajew, Wanda Horst-Sikorska • Ocena poziomu wiedzy lekarzy rodzinnych na temat raka piersi na podstawie badania ankietowego **408**
- 25 Magdalena Gibas, Edyta Mądry, Henryk Witmanowski, Radosław Mądry, Agnieszka Adamczak-Ratajczak • Ocena wybranych parametrów zapalenia wewnątrzniczyńowego u pacjentów z dusznicą bolesną **411**
- 26 Ryszard Gołda, Grzegorz Przybylski, Wojciech Józwicki, Jan Domaniewski, Małgorzata Wyszomirska, Jacek Michałkiewicz, Małgorzata Bannach • Krążące kompleksy immunologiczne w wybranych chorobach płuc **414**
- 27 Ewelina Gowin, Wanda Horst-Sikorska • Internet jako nowe źródło informacji o profilaktyce zdrowotnej – opinie pacjentów i lekarzy **417**
- 28 Ewelina Gowin, Wanda Horst-Sikorska, Magdalena Ignaszak-Szczepaniak • Rokowanie po osteoporotycznym złamaniu szyjki kości udowej u osób powyżej 75. roku życia **420**
- 29 Małgorzata Hadzik-Błaszczak, Katarzyna Życińska, Kazimierz A. Wardyn • Niedożywienie szpitalne – głódzenie w krainie obfitości – w materiale własnym **424**
- 30 Małgorzata Hadzik-Błaszczak, Katarzyna Życińska, Kazimierz A. Wardyn • Postępy żywienia klinicznego w Oddziale Klinicznym Medycyny Rodzinnej i Chorób Wewnętrznych – analiza wskazań i stosowanych metod **427**
- 31 Łukasz Hak, Joanna Więckiewicz, Katarzyna Zorena, Jolanta Myśliwska, Małgorzata Myśliwiec, Agnieszka Brandt, Anna Balcerska • Komórki NK u pacjentów z cukrzycą typu 1 **430**
- 32 Tomasz Halski, Urszula Halska, Rafał Kmiecik, Zenonia Jabłońska, Andrzej Steciwko • Zastosowanie elektrostymulacji i elektrostymulacji pod kontrolą elektromiografii (metoda ETS) w terapii nietrzymania moczu po prostatektomii **433**
- 33 Magdalena Ignaszak-Szczepaniak, Ewelina Gowin, Wanda Horst-Sikorska • Aktywne wyszukiwanie osób obciążonych zwiększonym ryzykiem sercowo-naczyniowym jako

- element strategii wysokiego ryzyka – doświadczenia Poradni Lekarza Rodzinnego UM w Poznaniu **436**
- 34** Agnieszka Jama-Kmiecik, Irena Choroszy-Król, Dorota Teryks-Wołyńiec, Andrzej Boznański, Iwona Wójcik, Aneta Nitsch-Osuch • Znaczenie laboratoryjnej diagnostyki przewlekłych chlamydialnych zakażeń układu oddechowego u dzieci **440**
- 35** Wanda Komorowska-Szczepańska, Barbara Trzeciak, Joanna Kwiatkowska, Janina Alekszewicz-Baranowska, Bartosz G. Trzeciak • Analiza poziomu wiedzy rodziców na temat postępowania z dzieckiem gorączkującym (w jęz. ang.) **444**
- 36** Wanda Komorowska-Szczepańska, Barbara Trzeciak, Joanna Kwiatkowska, Piotr Gutknecht, Bartosz G. Trzeciak • Analiza metod pomiaru temperatury ciała i interpretacji otrzymanych wyników przez rodziców wśród dzieci do 16. roku życia (w jęz. ang.) **447**
- 37** Małgorzata Kot, Małgorzata Lewandowska, Julia Kruk-Jeromin • Chirurgiczne leczenie opadnięcia powiek górnych **450**
- 38** Małgorzata Kowal, Magdalena Kowalska, Katarzyna Wójtowicz-Chomicz, Anna Zdąnowska, Zofia Świąś, Dorota Żółkowska, Andrzej Borzęcki • Choroby alergiczne występujące u dzieci zamieszkałych w Warszawie **453**
- 39** Hanna Krauss, Natasza Balcer, Anna Jabłecka, Zuzanna Chęcińska, Przemysław Sosnowski, Marek Malewski, Ewa Przygodzka • Ocena wiedzy i zachowań prozdrowotnych studentów pielęgniarstwa Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu **456**
- 40** Donata Kurpas, Justyna Ciągiewicz, Andrzej Steciwko • Miażdżyca tętnic kończyn dolnych – choroba nieznana? **462**
- 41** Donata Kurpas, Jarosław Drobnik, Andrzej Steciwko • Pacjenci opieki podstawowej na Dolnym Śląsku **465**
- 42** Donata Kurpas, Jarosław Drobnik, Andrzej Steciwko • Struktura zakładów i profil usług w ramach opieki podstawowej na Dolnym Śląsku **468**
- 43** Donata Kurpas, Grzegorz Janik, Andrzej Steciwko • Styl życia pacjentów po zawale mięśnia sercowego **472**
- 44** Donata Kurpas, Sylwia Klosek, Andrzej Steciwko • Poziom wiedzy mieszkańców Turawy na temat stwardnienia rozsianego **474**
- 45** Donata Kurpas, Krzysztof Łuczko, Andrzej Steciwko • Częstość zaburzeń depresyjnych wśród pacjentów w wieku podeszłym – doniesienie wstępne **476**
- 46** Donata Kurpas, Mariola Wojtał, Andrzej Steciwko, Jarosław Drobnik • Dostępność do usług świadczonych przez lekarza rodzinnego jako wskaźnik jakości opieki podstawowej **479**
- 47** Donata Kurpas, Mariola Wojtał, Andrzej Steciwko, Jarosław Drobnik • Jakość usług medycznych świadczonych w opiece podstawowej w opinii pacjentów **483**
- 48** Donata Kurpas, Lidia Zięba, Andrzej Steciwko • Poziom wiedzy wśród pacjentów intensywnego nadzoru kardiologicznego na temat czynników ryzyka chorób sercowo-naczyniowych **486**
- 49** Agnieszka Lewandowska, Anna Susło, Jarosław Drobnik, Agnieszka Mastalerz-Migas • Krytyczna ocena wskazań do powtórnej hospitalizacji chorych z rozpoznanym zespołem jelita nadwrażliwego **488**
- 50** Marta Makara-Studzińska, Anna Koślak, Małgorzata Wołyńiak • Ocena poziomu wiedzy i zachowań prozdrowotnych w zakresie chorób cywilizacyjnych wśród kobiet z rozpoznaniem zaburzeń afektywnych **491**
- 51** Emilia Marcinkowska, Dorota Talarska, Magdalena Strugała • Charakterystyka pacjentów z otyłością **494**

- 52 Michalina Marcinkowska, Anna Wawrzyniak, Magdalena Ignaszak-Szczepaniak, Nadia Bryl, Wanda Horst-Sikorska • Analiza wybranych klinicznych czynników złamania osteoporotycznego **498**
- 53 Grażyna Mardarowicz, Agata Matej-Butrym, Grzegorz Szcześniak, Teresa Nicer • Prewencja metabolicznych chorób cywilizacyjnych w praktyce lekarza rodzinnego. Część II – potencjalne problemy implementacji **501**
- 54 Agnieszka Mastalerz-Migas, Bogumiła Leśniewska–Dziembek, Bartosz J. Sapilak • Syndrom wypalenia zawodowego wśród pielęgniarek **504**
- 55 Agnieszka Mastalerz-Migas, Dagmara Pokorna-Kałowak, Agnieszka Muszyńska, Jarosław Drobnik, Bartosz J. Sapilak, Andrzej Steciwko, Anna Szynol, Anna Cyran, Anna Daniel, Anna Górka, Katarzyna Gadomska • Rozpowszechnienie nadwagi i otyłości wśród dzieci w wieku przedszkolnym w województwie opolskim **508**
- 56 Agnieszka Mastalerz-Migas, Elżbieta Ościłowska, Andrzej Steciwko • Jakość życia osób w wieku podeszłym **511**
- 57 Agnieszka Mastalerz-Migas, Iwona Zalasieńska, Agnieszka Muszyńska, Andrzej Steciwko, Dagmara Pokorna-Kałowak, Jarosław Drobnik, Bartosz J. Sapilak, Katarzyna Gadomska, Anna Cyran, Anna Szynol, Wojciech Morisson, Karolina Idzik-Drwięga, Alicja Salera • Poziom glikemii a parametry funkcji nerek wśród pacjentów podstawowej opieki zdrowotnej – doniesienie wstępne **515**
- 58 Agata Matej-Butrym, Janusz Schabowski • Wsparcie rodziny w przestrzeganiu zaleceń dietetycznych a stan wyrównania metabolicznego u pacjentów z cukrzycą typu 2 – doniesienie wstępne **519**
- 59 Anna Medyńska, Katarzyna Kiliś-Pstrusińska, Magdalena Naleśniak, Danuta Zwolińska • Ryzyko rozwoju przewlekłej choroby nerek u chłopców z zastawką cewki tylnej **522**
- 60 Piotr Michoń, Anna Sałacka, Karolina Kłoda, Iwona Hornowska, Lilia Kotkowiak, Jolanta Późniak • Najczęściej występujące postacie chorób układu moczowego i ich leczenie u pacjentów praktyki lekarza rodzinnego **525**
- 61 Mariusz Miśkiewicz, Katarzyna Życińska, Tomasz Rusinowicz, Renata Krupa, Kazimierz A. Wardyn • Objawy choroby nowotworowej przewodu pokarmowego a częstość potwierdzeń endoskopowych **527**
- 62 Mariusz Miśkiewicz, Katarzyna Życińska, Tomasz Rusinowicz, Renata Krupa, Kazimierz A. Wardyn • Objawy choroby refluksowej przełyku (GERD) a przepuklina rozworu przełykowego przepony – częstość potwierdzeń endoskopowych **531**
- 63 Agnieszka Muszyńska, Agnieszka Pawłowska-Pinkowska, Dagmara Pokorna-Kałowak, Agnieszka Mastalerz-Migas, Hanna Roth, Andrzej Steciwko • Ocena przydatności szybkich testów CRP w ostrych infekcjach u dzieci **535**
- 64 Agnieszka Muszyńska, Andrzej Steciwko • Analiza wyników egzaminów państwowych lekarzy kończących specjalizację z zakresu medycyny rodzinnej – doniesienie wstępne **539**
- 65 Agnieszka Muszyńska, Andrzej Steciwko, Agnieszka Mastalerz-Migas, Andrzej Bunio, Alina Orda, Wiesława Nahaczewska, Dagmara Pokorna-Kałowak • Parathormon i jego fragmenty 1–84 (CAP) i 7–84 (CIP) jako markery metabolizmu kostnego u chorych z przewlekłą niewydolnością nerek leczonych hemodializami – doniesienie wstępne **543**
- 66 Agnieszka Muszyńska, Andrzej Steciwko, Agnieszka Mastalerz-Migas, Andrzej Bunio, Dagmara Pokorna-Kałowak, Jarosław Drobnik • Narażenie na nietypowe dla populacji ogólnej czynniki ryzyka chorób układu sercowo-naczyniowego u pacjentów z przewlekłą niewydolnością nerek leczonych hemodializami **547**
- 67 Barbara Nieradko-Iwanicka, Andrzej Borzęcki • Medycyna zapobiegająca starzeniu w opinii studentów Uniwersytetu Medycznego w Lublinie **551**

- 68 Barbara Nieradko-Iwanicka, Andrzej Borzęcki • Stosowanie mineralnych i witaminowych suplementów diety przez europejskich i amerykańskich studentów Uniwersytetu Medycznego w Lublinie **554**
- 69 Aneta Nitsch-Osuch, Lidia B. Brydak • Szczepienia przeciw grypie u dzieci w wieku 0–4 lata w Polsce w latach 2001–2006 **557**
- 70 Aneta Nitsch-Osuch, Sylwia Dyk, Anna Gąsiewska, Izabela Łukawska, Marcin Czarniecki, Anna Walencik, Monika Rogowska, Marta Rogowska, Katarzyna Życińska, Kazimierz A. Wardyn • Wiedza personelu medycznego (lekarzy i pielęgniarek) na temat szczepień u osób dorosłych (w jęz. ang.) **560**
- 71 Aneta Nitsch-Osuch, Sylwia Dyk, Anna Gąsiewska, Izabela Łukawska, Marcin Czarniecki, Anna Walencik, Monika Rogowska, Marta Rogowska, Kazimierz A. Wardyn, Katarzyna Życińska • Szczepienia ochronne u osób dorosłych – w opinii pacjentów i lekarzy **564**
- 72 Aneta Nitsch-Osuch, Anna Gąsiewska, Sylwia Dyk, Izabela Łukawska, Marcin Czarniecki, Anna Walencik, Monika Rogowska, Marta Rogowska, Kazimierz A. Wardyn • Analiza źródeł wiedzy rodziców na temat szczepień zalecanych u dzieci **568**
- 73 Aneta Nitsch-Osuch, Ewa Gyrczuk, Agnieszka Topczewska-Cabanek, Kazimierz A. Wardyn, Katarzyna Życińska, Irena Choroszy-Król • Czułość i swoistość szybkiego testu paciorkowcowego (Test Strep A®) u dzieci z zapaleniem gardła w praktyce ambulatoryjnej (w jęz. ang.) **572**
- 74 Aneta Nitsch-Osuch, Agnieszka Topczewska-Cabanek, Ewa Gyrczuk, Katarzyna Życińska, Kazimierz A. Wardyn • Walidacja kwestionariusza autorskiego dotyczącego wiedzy i opinii studentów medycyny na temat problemu przemocy w rodzinie **575**
- 75 Aneta Nitsch-Osuch, Kazimierz A. Wardyn, Irena Choroszy-Król • Wyszczepialność przeciwko pneumokokom i grypie u osób w wieku powyżej 65. roku życia w latach 2004–2006 w Polsce **578**
- 76 Wojciech Nosowicz, Anna Wawrzyniak, Liliana Celczyńska-Bajew, Nadia Bryl, Wanda Horst-Sikorska • Wiedza lekarzy rodzinnych z zakresu badań przesiewowych i czynników ryzyka raka jelita grubego **581**
- 77 Grzegorz Opielak • Interwencje lekarskie jako skutek działania alkoholu **584**
- 78 Grzegorz Opielak • Zaburzenia psychiczne w praktyce lekarza pierwszego kontaktu **586**
- 79 Grzegorz Opielak, Marlena Sokół-Szawłowska, Anna Mosiołek • Zmiany cywilizacyjne a ryzyko samobójcze **588**
- 80 Grażyna Pachciarek, Liliana Celczyńska-Bajew, Wanda Horst-Sikorska • Skuteczność działań profilaktycznych dotyczących wybranych czynników ryzyka chorób układu sercowo-naczyniowego podejmowanych w praktyce lekarza rodzinnego u chorych na nadciśnienie tętnicze **591**
- 81 Katarzyna Pawelec, Małgorzata Salamonowicz, Anna Ciechowicz • Trudności diagnostyczne zakażeń cewników centralnych u dzieci z chorobami nowotworowymi **594**
- 82 Beata Pawłowska, Aneta Perzyńska-Starkiewicz • Agresja u dzieci alkoholików z zaburzeniami odżywiania i bez zaburzeń odżywiania **597**
- 83 Beata Pawłowska, Aneta Perzyńska-Starkiewicz • Radzenie sobie ze stresem u dzieci alkoholików z zaburzeniami odżywiania i bez zaburzeń odżywiania **600**
- 84 Aneta Perzyńska-Starkiewicz, Beata Pawłowska • Depresja u dzieci alkoholików z zaburzeniami odżywiania i bez zaburzeń odżywiania **603**
- 85 Aneta Perzyńska-Starkiewicz, Beata Pawłowska • Zaburzenia nerwicowe u dzieci alkoholików z zaburzeniami odżywiania i bez zaburzeń odżywiania **606**

- 86** Dagmara Pokorna-Kaławak, Agnieszka Mastalerz-Migas, Bartosz J. Sapilak, Agnieszka Muszyńska, Andrzej Steciwko • Farmakoterapia nadciśnienia tętniczego u pacjentów w wieku podeszłym **609**
- 87** Dagmara Pokorna-Kaławak, Agnieszka Pawłowska-Pinkowska, Bartosz J. Sapilak, Agnieszka Mastalerz-Migas, Agnieszka Muszyńska, Andrzej Steciwko • Wyszczepialność szczepionkami skojarzonymi w Praktyce Lekarza Rodzinnego we Wrocławiu **612**
- 88** Dagmara Pokorna-Kaławak, Bartosz J. Sapilak, Agnieszka Muszyńska, Agnieszka Mastalerz-Migas, Monika Melon-Sapilak, Andrzej Steciwko • Nadciśnienie tętnicze u osób otyłych – charakterystyka grupy, preferencje terapeutyczne. Na podstawie badań ankietowych w poradniach POZ **615**
- 89** Anna Polaczek, Agnieszka Mastalerz-Migas, Ewa Polaczek • Jak uczniowie z przewlekłymi problemami zdrowotnymi oceniają swoją jakość życia? **618**
- 90** Grzegorz Przybylski, Aleksandra Gadzińska, Ryszard Gołda, Magdalena Pasińska, Małgorzata Bannach • Palenie tytoniu wśród chorych na astmę oskrzelową **621**
- 91** Paweł Rajewski, Piotr Rajewski, Karolina Waleśkiewicz, Krzysztof Dobosz • Analiza składowych zespołu metabolicznego według IDF u kobiet z cukrzycą typu 2 **624**
- 92** Paweł Rajewski, Piotr Rajewski, Karolina Waleśkiewicz, Krzysztof Dobosz • Mobbing – problem XXI wieku, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji pracowników służby zdrowia **627**
- 93** Magdalena Romanowska, Lidia B. Brydak • Rola nadzoru w walce z grypą **631**
- 94** Magdalena Romanowska, Iwona Nowak, Lidia B. Brydak • Aktywność wirusa grypy i innych wirusów zakażeń układu oddechowego w Polsce w sezonie epidemicznym 2007/2008 **638**
- 95** Anna Romańska, Bożena Mroczek, Beata Karakiewicz • Przemoc w rodzinie jako istotny problem medycyny rodzinnej **641**
- 96** Iwona Rotter, Ilona Kempaska, Katarzyna Żółtak-Bączkowska, Beata Karakiewicz, Bożena Mroczek, Ewa Baranowska • Ocena podejmowanych działań profilaktycznych przez studentki Pomorskiej Akademii Medycznej w zakresie rozpoznawania patologii sutka **648**
- 97** Iwona Rotter, Magdalena Niemir, Beata Karakiewicz, Katarzyna Żółtak-Bączkowska, Bożena Mroczek • Zapotrzebowanie na edukację zdrowotną u pacjentów z wyłoniwym sztucznym odbytem **651**
- 98** Tomasz Rusinowicz, Małgorzata Olędzka-Oręziak, Andrzej Marszałek, Katarzyna Życińska, Irena Chlipała, Kazimierz A. Wardyn • Realizacja zaleceń Polskiego Towarzystwa Diabetologicznego na podstawie analizy oznaczeń HbA_{1c} **654**
- 99** Tomasz Rusinowicz, Małgorzata Olędzka-Oręziak, Andrzej Marszałek, Katarzyna Życińska, Kazimierz A. Wardyn • Czynniki wpływające na stopień wyrównania cukrzycy wyrażony stężeniem hemoglobiny glikowanej **657**
- 100** Mariola Rybka, Kornelia Kędziora-Kornatowska, Małgorzata Bannach, Grzegorz Przybylski • Formy opieki nad osobami starszymi i przewlekle chorymi w ramach ochrony zdrowia i pomocy społecznej **661**
- 101** Mariola Rybka, Kornelia Kędziora-Kornatowska, Małgorzata Bannach, Grzegorz Przybylski • Ocena jakości opieki pielęgniarskiej sprawowanej wobec chorych w wieku podeszłym **665**
- 102** Agata Sadowska, Piotr Gutknecht, Katarzyna Turczyńska, Barbara Trzeciak, Katarzyna Pasalska-Niewęgłowska • Styl życia przyszłych lekarzy – studentów VI roku Wydziału Lekarskiego Akademii Medycznej w Gdańsku **668**
- 103** Anna Sałacka, Elżbieta Kędzierska, Grażyna Durska, Piotr Michoń • Ocena szczepień przeciwko *Streptococcus pneumoniae* w latach 2005–2007 w wybranej przychodni medycyny rodzinnej w Szczecinie **671**

- 104** Anna Sałacka, Lilia Kotkowiak, Iwona Hornowska, Jolanta Późniak, Piotr Michoń • Analiza czynników wpływających na wybór lekarza POZ dla dziecka w świetle badań ankietowych **673**
- 105** Bartosz J. Sapiłak, Hanna Roth, Maciej Siankowski, Agnieszka Muszyńska, Andrzej Steciwko • Objawy depresji, lęku i stres wśród studentów Akademii Medycznej we Wrocławiu – badania własne **675**
- 106** Mariusz Stępień, Krzysztof Kujawski, Anna Sierakowska-Fijałek, Jacek Rysz • Ocena przydatności przesiewowego badania kolonoskopowego w celu wykrywania raka jelita grubego i stanów przednowotworowych jelita grubego u pacjentów aglomeracji łódzkiej w wieku 50–70 lat **681**
- 107** Anita Sumiła, Leszek Bidzan • Różnice w postrzeganiu komunikacji wewnątrzrodzinnej przez pacjentów młodzieżowych hospitalizowanych psychiatrycznie **684**
- 108** Anita Sumiła, Leszek Bidzan • Różnice w postrzeganiu postaw rodzicielskich u pacjentów młodzieżowych hospitalizowanych psychiatrycznie **687**
- 109** Robert Susło, Jakub Trnka, Ewa Drela, Jarosław Drobnik, Agnieszka Mastalerz-Migas • Kierunkowanie badania na obecność substancji odurzających w codziennej praktyce lekarskiej **690**
- 110** Robert Susło, Jakub Trnka, Jarosław Drobnik, Andrzej Steciwko • Badanie histopatologiczne tkanek jako podstawa wnioskowania lekarskiego w przypadkach niewyjaśnionych zgonów **693**
- 111** Robert Susło, Jakub Trnka, Jarosław Drobnik, Andrzej Steciwko • Specyfika stosowania systemów informatycznych w działalności usługowej, naukowej i dydaktycznej instytucji medycznych **696**
- 112** Grzegorz Szcześniak, Iwona Chmiel-Perzyńska, Marcin Skórski, Janusz Schabowski • Ocena czynników wpływających na realizację zaleceń lekarskich przez pacjentów z cukrzycą typu 2 **699**
- 113** Grzegorz Szcześniak, Marcin Skórski, Janusz Schabowski • Leczenie cukrzycy typu 2 na różnych poziomach opieki zdrowotnej **704**
- 114** Grzegorz Szcześniak, Barbara Żmurowska, Janusz Schabowski • Ocena korelacji między jakością życia i poczuciem niepełnosprawności a stopniem realizacji zaleceń lekarskich u pacjentów z cukrzycą typu 2 **707**
- 115** Anna Szynol, Agnieszka Nowak, Agnieszka Mastalerz-Migas, Bartosz J. Sapiłak • Stan wiedzy opolskich licealistów oraz studentów pielęgniarstwa na temat profilaktyki i powikłań zakażenia wirusem HPV **711**
- 116** Małgorzata Tartas, Grażyna Derewicz, Maciej Walkiewicz, Waldemar Budziński • Wypalenie zawodowe u pielęgniarek zatrudnionych w oddziałach o dużym obciążeniu fizycznym i psychicznym – hospicjum oraz chirurgii ogólnej **714**
- 117** Małgorzata Tartas, Halina Kołakowska, Maciej Walkiewicz, Waldemar Budziński • Wsparcie społeczne u pielęgniarek zatrudnionych w oddziałach o dużym obciążeniu fizycznym i psychicznym – psychiatrycznych oraz paliatywno-hospicyjnych **718**
- 118** Agnieszka Topczewska-Cabanek, Aneta Nitsch-Osuch, Irena Kornatowska, Karolina Lewandowska, Monika Sajkowska, Małgorzata Zmarzlik, Kazimierz A. Wardyn • Wiedza i opinia studentów na temat problemu przemocy w rodzinie – badanie ankietowe **722**
- 119** Barbara Trzeciak, Jolanta Szczepanowicz, Piotr Gutknecht, Katarzyna Nowicka-Sauer, Zofia Babińska, Zenobia Czuszyńska, Janusz Siebert • Zaburzenia depresyjne jako problem wśród młodzieży braniewskiego liceum ogólnokształcącego na tle badań młodzieży Gdańska i Koszalina **726**

- 120 Anna Wawrzyniak, Justyna Jurga, Magdalena Ignaszak-Szczepaniak, Wojciech Nosowicz, Michalina Marcinkowska, Wanda Horst-Sikorska • Nikotyzm w populacji praktyki lekarza rodzinnego **730**
- 121 Małgorzata Wołyniak, Marta Makara-Studzińska, Anna Koślak • Poziom wiedzy na temat chorób cywilizacyjnych u kobiet z zaburzeniami nerwicowymi **733**
- 122 Katarzyna Wójtowicz-Chomicz, Małgorzata Kowal, Magdalena Kowalska, Izabela Kwapińska, Dorota Żółkowska, Andrzej Borzęcki • Audiomertyczne badanie słuchu u dzieci i młodzieży zamieszkałych na terenie Sandomierza **736**
- 123 Katarzyna Wójtowicz-Chomicz, Małgorzata Kowal, Magdalena Stadnik, Barbara Nieradko-Iwanicka, Andrzej Borzęcki • Palenie bierne – problem występujący wśród studentów medycyny **739**
- 124 Maja Zaraś-Andrzejewska, Katarzyna Życińska, Kazimierz A. Wardyn, Aneta Nitsch-Osuch • Pacjenci z objawami alarmowymi choroby nowotworowej – czujność onkologiczna w praktyce lekarza rodzinnego **742**
- 125 Katarzyna Zorena, Małgorzata Myśliwiec, Łukasz Hak, Karolina Rybarczyk, Ewa Malinowska, Dorota Raczyńska-Woźniak, Krystyna Raczyńska, Anna Balcerska, Jolanta Myśliwska • Właściwości proangiogenne czynnika martwicy nowotworu-alpha (TNF- α) u dzieci z cukrzycą typu 1 **745**
- 126 Katarzyna Życińska, Renata Krupa, Kazimierz A. Wardyn, Ewa Puzkarska, Aneta Nitsch-Osuch, Zdzisław Życiński, Marcin Straburzyński • Ocena przyczyn niedokrwistości z niedoboru żelaza wśród pacjentów kierowanych przez lekarzy rodzinnych do szpitala **749**
- 127 Katarzyna Życińska, Mariusz Miśkiewicz, Kazimierz A. Wardyn, Renata Krupa, Tomasz Rusinowicz, Zdzisław Życiński, Aneta Nitsch-Osuch, Marcin Straburzyński • Zależność między zakażeniem *Helicobacter pylori* a leczeniem glikokortykosteroidami (w jęz. ang.) **752**
- 128 Katarzyna Życińska, Katarzyna Smalisz, Konrad Kuć, Sylwia Przybylska, Elżbieta Ryczak, Kazimierz A. Wardyn, Marcin Straburzyński • Porównanie stężenia kreatyniny w surowicy krwi i wartości eGFR w ocenie funkcji nerek **755**
- 129 Katarzyna Życińska, Kazimierz A. Wardyn, Marcin Straburzyński, Renata Krupa, Tomasz Rusinowicz, Aneta Nitsch-Osuch • Zmiany w badaniu ogólnym moczu – znaczenie dla diagnostyki i terapii **758**

PRACE POGLĄDOWE

- 130 Ryszard Andrzejak, Anna Affelska-Jercha, Aleksandra Steinmetz-Beck • Zasady postępowania w przypadkach podejrzenia choroby zawodowej **761**
- 131 Ryszard Andrzejak, Rafał Poręba • Nadciśnienie tętnicze odporne w świetle najnowszych wytycznych ESH/ESC **765**
- 132 Grażyna Bednarek-Tupikowska, Barbara Bucyk • Metaboliczne następstwa zespołu drobnotorbielkowatych jajników **769**
- 133 Grażyna Bednarek-Tupikowska, Krzysztof Tupikowski • Rola lekarza rodzinnego w rozpoznaniu pierwotnej nadczynności przytarczyc **775**
- 134 Wiktor Bednarz, Robert Olewiński, Dorota Mrozowska, Piotr Czopnik, Mateusz Głód • Wyniki leczenia chirurgicznego z wytworzeniem zbiorników jelitowych **782**
- 135 Marek Bolanowski • Wybrane aspekty kliniczne guzów neuroendokrynych **788**
- 136 Lidia B. Brydak • Profilaktyka i leczenie grypy **795**
- 137 Ryszarda Chazan • Astma 2008 w świetle raportu GINA **801**
- 138 Irena Choroszy-Król • Zakażenia *Chlamydia trachomatis* w praktyce lekarza rodzinnego **807**

- 139 Tomasz Czerniak, Izabela Zaleska • Zadania lekarza pierwszego kontaktu w sprawowaniu opieki medycznej nad dzieckiem zakażonym wirusem HIV **813**
- 140 Edward Czerwiński, Jolanta Osieleniec, Janusz Badurski, Ewa Marcinowska-Suchowierska, Iwona Czerwińska • Współczesna diagnostyka osteoporozy **821**
- 141 Arkadiusz Derkacz • Orzecznictwo w chorobach układu krążenia **830**
- 142 Jarosław Gruszka, Ernest Kuchar, Leszek Szenborn • Nużeńce i nużyca – co powinien wiedzieć lekarz rodzinny? **835**
- 143 Zygmunt Grzebieniak, Anil Kumar Agrawal, Wojciech Kielan, Jacek Winowski, Grzegorz Marek, Tomasz Grzebieniak • Rola lekarza podstawowej opieki zdrowotnej w rozpoznawaniu i leczeniu raka jelita grubego **839**
- 144 Wojciech Guzikowski • Wybrane zagadnienia niepłodności męskiej w praktyce lekarza rodzinnego **842**
- 145 Ewa Gyrzczuk, Aneta Nitsch-Osuch, Kazimierz A. Wardyn • Szczepienia w walce z rakiem **845**
- 146 Agnieszka Ignatowicz, Jan Kornafel • Epidemiologia nowotworów złośliwych wczoraj i dziś **848**
- 147 Barbara Iwańczak • Eozynofilowe zapalenie przełyku u dzieci i dorosłych – nowe wyzwanie diagnostyczno-terapeutyczne XXI wieku **853**
- 148 Jerzy Jabłecki, Janusz Kaczmarzyk • Możliwości rekonstrukcji uszkodzeń urazowych oraz wad wrodzonych ręki na przykładzie materiału Pododdziału Replantacji Kończyn, Szpitala św. Jadwigi Śląskiej w Trzebnicy **861**
- 149 Karina Jahnz-Różyk • Astma ciężka i trudna – leczenie anty-IgE **866**
- 150 Karina Jahnz-Różyk • Patogeny broni biologicznej – zakażenia patogenami biologicznymi a bezpieczeństwo państwa **870**
- 151 Renata Jankowska • Przewlekły kaszel – problem diagnostyczny i terapeutyczny **874**
- 152 Mirosław Jarosz, Wioleta Respondek • Otyłość – przyczyny i następstwa **879**
- 153 Jolanta Jasonek, Leszek Szenborn, Ernest Kuchar • Praktyczne aspekty rozpoznawania i leczenia najczęstszych chorób pasożytniczych **887**
- 154 Anna Jung • Diagnostyka różnicowa postaci zapalenia pęcherza moczowego u dzieci **893**
- 155 Katarzyna Kiliś-Pstrusińska • Moczzenie nocne – niedoceniany problem u dzieci **897**
- 156 Katarzyna Kiliś-Pstrusińska • Nadciśnienie tętnicze pierwotne u dzieci: łagodne czy ciężkie? **903**
- 157 Donata Kurpas, Jarosław Drobnik, Andrzej Steciwko • Wskaźniki jakości usług medycznych świadczonych dla pacjentów chorych przewlekle **908**
- 158 Roman Kurzbauer • Lekarz rodzinny wobec śmierci i umierania **911**
- 159 Roman Kurzbauer • Problemy dopingu sportowego w praktyce lekarza rodzinnego **916**
- 160 Katarzyna Lubos-Basińska, Lilla Pawlik-Sobecka, Irena Choroszy-Król, Andrzej Steciwko, Dorota Teryks-Wołyniec, Magdalena Frej-Mądrzak • Charakterystyka zakażeń układu moczowego wywołanych przez *Chlamydia trachomatis* **921**
- 161 Krystyna Łoboz-Grudzień, Joanna Jaroch • Choroby serca u kobiet – różnice płci **928**
- 162 Marta Makara-Studzińska, Alina Buczyjan • Otyłość jako choroba cywilizacyjna **935**
- 163 Grażyna Mardarowicz • Prewencja metabolicznych chorób cywilizacyjnych w praktyce lekarza rodzinnego. Część I – Oczekiwania efektywnej strategii przez kardiologów i diabetologów **938**

- 164 Grażyna Mardarowicz, Janusz Schabowski • Rak jelita grubego – rola wywiadu rodzinnego w strategii prewencji w podstawowej opiece zdrowotnej **941**
- 165 Michał Matysiak • Zakażenia u pacjentów onkologicznych w praktyce lekarza rodzinnego **944**
- 166 Włodzimierz Mazur, Beata Logiewa-Bazger, Justyna Polok, Marek Beniowski • Wybrane aspekty aktualnych terapii przeciwwirusowych u chorych przewlekle zakażonych HBV (w jęz. ang.) **950**
- 167 Agnieszka Mazur, Jerzy Ziołkowski • Epidemiologia gruźlicy wieku dziecięcego **956**
- 168 Walentyna Mazurek • Depresja jako czynnik ryzyka powikłań sercowych u chorych na chorobę niedokrwienną serca **960**
- 169 Monika Melon-Sapilak, Bartosz J. Sapilak, Dagmara Pokorna-Kałwak, Jarosław Drobnik, Andrzej Steciwko • Aktyna – ważne białko strukturalne komórek – czy, uczestniczy także w karcynogenezie i migracji komórek nowotworowych? **965**
- 170 Małgorzata Mulak, Marta Misiuk-Hojło, Karolina Dembska • Zespół suchego oka w przebiegu zmian ogólnoustrojowych **968**
- 171 Andrzej Mysiak • Współczesne poglądy na etiopatogenezę i leczenie wstrząsu kardiogennego **973**
- 172 Michał Myśliwiec • Zakażenia układu moczowego w praktyce lekarza rodzinnego **981**
- 173 Aneta Nitsch-Osuch, Kazimierz A. Wardyn • Indywidualny kalendarz szczepień u osób dorosłych **987**
- 174 Bernard Panaszek • Wpływ palenia tytoniu na przebieg naturalny astmy oskrzelowej – znany problem, nowe zadania diagnostyczne i terapeutyczne **994**
- 175 Bernard Panaszek, Zbigniew Machaj, Karolina Lindner, Jadwiga Radziejewska • Choroba przewlekła w podeszłym wieku – nowe zadania dla współczesnej medycyny **999**
- 176 Dariusz Patrzalek, Dariusz Janczak • Problemy w pozyskiwaniu narządów i tkanek do transplantacji w Polsce – czy i jaka jest rola do spełnienia dla lekarza rodzinnego **1005**
- 177 Iwona Pirogowicz, Elżbieta Gwiazda, Andrzej Steciwko • Rola lekarza rodzinnego w ocenie pacjentów ze wstępnymi stadiami choroby otępiennej **1009**
- 178 Maciej Piskunowicz, Wojciech Kosiak, Dominik Świętoń • Nowe technologie w obrazowaniu ultrasonograficznym – ich przydatność w gabinecie ultrasonograficznym lekarza rodzinnego **1014**
- 179 Tadeusz Płusa • Diagnostyka i obraz kliniczny zakażeń wywołanych przez patogeny broni biologicznej **1018**
- 180 Tadeusz Płusa • Postępy w antybiotykoterapii zakażeń układu oddechowego **1024**
- 181 Ryszard Podemski, Sławomir Budrewicz • Kliniczne aspekty ostrego niedokrwienia mózgu **1029**
- 182 Dorota Porycka, Marta Misiuk-Hojło • Współczesne postępowanie w jaskrze – leczenie zachowawcze czy chirurgiczne **1034**
- 183 Tomasz Rechberger, Andrzej Wróbel, Marta Kokot, Aleksandra Bartuzi • Toksyna botulinowa – nowa opcja terapeutyczna w leczeniu zaburzeń czynnościowych pęcherza moczowego **1040**
- 184 Hanna Roth, Maciej Siankowski, Bartosz J. Sapilak, Agnieszka Muszyńska, Andrzej Steciwko • Struktura i koncepcja opracowania kwestionariusza oceny jakości zdrowia środowiska studenckiego **1045**
- 185 Tomasz Rusinowicz, Kazimierz A. Wardyn • Chory ze stopą cukrzycową w praktyce lekarza rodzinnego **1048**

- 186** Adam Rzechonek, Jerzy Kołodziej, Marian Kołodziej • Przydatność wielowarstwowej tomografii komputerowej w chirurgicznym leczeniu raka płuca **1052**
- 187** Krzysztof Simon • Przydatność badań endoskopowych w diagnostyce i terapii chorób infekcyjnych **1061**
- 188** Krzysztof Simon, Monika Pazgan-Simon • Rak wątrobowo-komórkowy związany z zakażeniem HBV, HCV – czy nowe formy diagnostyki i leczenia zapewniają skuteczne leczenie szerszej populacji chorych? **1068**
- 189** Janina Słodkowska • Czy telepatologia może wspomagać lekarza rodzinnego? **1074**
- 190** Robert Susło, Jarosław Drobnik, Jakub Trnka • Stwierdzanie zgonu w praktyce lekarza rodzinnego **1080**
- 191** Robert Susło, Jakub Trnka, Jarosław Drobnik • Odmowa leczenia w przypadku lekarza rodzinnego **1086**
- 192** Leszek Szenborn • Rola lekarza pierwszego kontaktu w rozpoznawaniu zakażeń inwazyjnych u dzieci oraz we wdrożeniu wczesnego leczenia i profilaktyki **1091**
- 193** Joanna Śladowska-Kozłowska, Ryszard Grenda • Zespół metaboliczny u dzieci i młodzieży **1098**
- 194** Maciej Taźbirek, Władysław Pierzchała • Następstwa nieleczzonego obturacyjnego zespołu bezdechu we śnie **1106**
- 195** Agnieszka Topczewska-Cabanek, Aneta Nitsch-Osuch, Ewa Gyrczuk, Kazimierz A. Wardyn • Suplementacja witaminą K noworodków i niemowląt – tak czy nie? (w jęz. ang.) **1112**
- 196** Agnieszka Topczewska-Cabanek, Aneta Nitsch-Osuch, Ewa Gyrczuk, Kazimierz A. Wardyn • Wcześniejsze wprowadzania glutenu u niemowląt – tak czy nie? **1115**
- 197** Jakub Trnka, Robert Susło, Jarosław Drobnik, Agnieszka Mastalerz-Migas • Zasady odpowiedzialności cywilnej lekarza i możliwości ubezpieczenia się od niej **1118**
- 198** Jakub Trnka, Robert Susło, Jarosław Drobnik, Agnieszka Mastalerz-Migas • Zasady posługiwania się receptami lekarskimi **1122**
- 199** Jakub Trnka, Robert Susło, Jarosław Drobnik, Agnieszka Mastalerz-Migas, Bartosz J. Sapilak • Przykłady identyfikacji zagrożeń w miejscu pracy z użyciem wewnątrzzakładowego systemu przetwarzania informacji w praktyce lekarza rodzinnego **1126**
- 200** Jakub Trnka, Robert Susło, Jarosław Drobnik, Andrzej Steciwko • Relacje lekarz – przedstawiciel firmy farmaceutycznej **1129**
- 201** Jakub Trnka, Robert Susło, Jarosław Drobnik, Andrzej Steciwko • Rozpoznawanie nietypowych postrzałów w praktyce lekarzy pierwszego kontaktu **1134**
- 202** Jakub Trnka, Robert Susło, Jarosław Drobnik, Andrzej Steciwko, Bartosz J. Sapilak • Wykrywanie obecności i zabezpieczanie nasienia ludzkiego jako praktyczna umiejętność lekarza rodzinnego **1137**
- 203** Krystyna de Walden-Gałaszko • Dobra komunikacja lekarza z chorym podstawą prawidłowej opieki **1139**
- 204** Wioletta Anna Zagórska, Jerzy Ziolkowski • Gruźlica a zapalenia płuc u dzieci **1146**
- 205** Romuald Zdrojowy, Bartosz Małkiewicz, Monika Bonczyk • Testosteron a choroby stercza **1150**
- 206** Mariusz Zimmer, Michał Pomorski, Anna Rosner-Tenerowicz • Rola endoskopii w diagnostyce i leczeniu niepłodności **1156**
- 207** Irena Zimmermann-Górska • Zesztywniające zapalenie stawów kręgosłupa – choroba nadal zbyt późno rozpoznawana **1162**

- 208 Jerzy Ziołkowski, Agnieszka Mazur, Marek Kulus, Julita Chądzyńska • Zapobieganie gruźlicy u dzieci – nowe szczepionki **1168**
- 209 Jolanta Ziółkowska • Orzekanie o niezdolności do pracy w chorobach płuc **1171**
- 210 Anna Zmarzły • Rozpoznawanie zaburzeń stanu odżywienia **1179**
- 211 Antoni Zwiefka, Ewa Wodoklis-Kaczyńska, Kazimierz Frączkowski • Redukcja ryzyka w diagnostyce i leczeniu w oparciu o system RIGHT **1186**
- 212 Ewa Żukowska-Szczechowska, Grzegorz Wystrychowski • Nefropatia cukrzycowa **1191**

PRACE KAZUISTYCZNE

- 213 Anna Adamowicz-Salach, Gabriela Smoleńska-Sym, Jolanta Rybczyńska, Alicja Siwicka, Michał Matysiak, Justyna Spychalska, Sydonia Gołębiowska-Staroszczyk, Agata Sobocińska-Mirska, E. Zdebska • Wrodzona niedokrwistość dyserytropoetyczna typu II – zbyt rzadko rozpoznawana w Polsce **1197**
- 214 Magdalena Gibas, Edyta Mądry • Leczenie żywieniowe w ostrym zapaleniu trzustki **1200**
- 215 Bogumił Kiss, Włodzimierz Bołtruczuk, Adam Wroński, Barbara Szymkowska-Faszczevska • Rola lekarzy rodzinnych we wczesnej diagnostyce sarkoidozy **1203**
- 216 Bogumił Kiss, Włodzimierz Bołtruczuk, Adam Wroński, Elżbieta Radiukiewicz • Uodpornianie przeciwko wzw typu B problemem lekarzy rodzinnych **1206**
- 217 Bogumił Kiss, Adam Wroński, Włodzimierz Bołtruczuk, Barbara Szymkowska-Faszczevska • Wczesna diagnostyka zespołu Angelmana zadaniem lekarzy rodzinnych **1209**
- 218 Joanna Kwiatkowska, Janina Aleszewicz-Baranowska, Wanda Komorowska, Janusz Siebert • Rodzinne występowanie choroby Bourneville'a-Pringle'a – opis przypadku **1212**
- 219 Małgorzata Lewandowska, Małgorzata Kot, Julia Kruk-Jeromin • Opóźnienie chirurgicznego leczenia opadnięcia powiek górnych **1215**
- 220 Agnieszka Obitko-Płudowska, Michał Matysiak • Zaburzenia hematologiczne w przebiegu nadciśnienia wrotnego sugerujące chorobę układu krwiotwórczego **1218**
- 221 Grzegorz Opielak • Ostre objawy psychiatryczne z powodu hipoglikemii **1221**
- 222 Aneta Perzyńska-Starkiewicz, Beata Pawłowska, Anna Wójcicka • Zaburzenia somatyzacyjne u osób doświadczających przemocy w rodzinie – opis przypadku **1223**
- 223 Grzegorz Przybylski, Jarosław Czerniak, Aleksandra Gadzińska, Małgorzata Bannach • Usunięcie ciała obcego z oskrzela u chorego z padaczką – analiza przypadku **1226**
- 224 Marek Rosłon, Kazimierz A. Wardyn • Wtórna niedoczynność kory nadnerczy u młodej chorej z cukrzycą typu 1 **1229**
- 225 Anna Sałacka, Iwona Hornowska, Lilia Kotkowiak, Grażyna Durska, Piotr Michoń • Jatrogeny zespół Cushinga w praktyce lekarza rodzinnego **1232**
- 226 Anna Susło, Agnieszka Lewandowska, Jarosław Drobnik, Agnieszka Mastalerz-Migas • Trudności diagnostyczne w przypadku rozsiańcych oraz rzadkich nowotworów jamy brzusznej **1234**
- 227 Katarzyna Turczyńska, Wanda Komorowska, Zenobia Czuszyńska • Neuroborelioza u 13-letniej dziewczynki – opis przypadku **1237**

VARIA

- 228 Zbigniew Rybak, Wojciech Rybak • Ambulatoryjne techniki małoinwazyjne wspomaganie farmakoterapią w leczeniu zaburzeń odpływu krwi żyłnej z kończyn dolnych **1239**
- 229 Jerzy Woy-Wojciechowski • Jan Paweł II i medycyna **1244**

Contents

Foreword – Andrzej Steciwko **327**

ORIGINAL PAPERS

- 1 Anna Abramczyk • The source of differentiation in diagnostics level among diabetic patients at the level of primary health care **329**
- 2 Zofia Babińska, Piotr Gutknecht, Piotr Bandosz, Małgorzata Pietrzykowska, Katarzyna Nowicka-Sauer, Barbara Trzeciak, Janusz Siebert • Metabolic syndrome prevalence in rural population – Kiełpino Program **335**
- 3 Zofia Babińska, Małgorzata Pietrzykowska, Piotr Gutknecht, Piotr Bandosz, Janusz Siebert • Hyperhomocysteinaemia prevalence in rural population – Kiełpino Program **338**
- 4 Małgorzata Bannach, Grzegorz Przybylski, Ryszard Gołda, Mariola Rybka • The cause of delays in recognizing of the pulmonary tuberculosis among the citizens of the voivodship of Kuyavia and Pomerania **341**
- 5 Dorota Emilia Bielska, Małgorzata Chlabicz, Elżbieta Ołdak, Dorota Sienkiewicz • Milk substitutes in everyday practice of family doctors in Białystok **345**
- 6 Ewa Bień, Teresa Stachowicz-Stencel, Małgorzata Krawczyk, Marta Reiter, Anna Synakiewicz, Anna Szołkiewicz, Katarzyna Połczyńska, Danuta Sierota, Joanna Stefanowicz, Elżbieta Adamkiewicz-Drożyńska, Anna Balcerska • Difficulties in early diagnosis of tumors of the central nervous system in children before admission to department of oncology **349**
- 7 Nadia Bryl, Sebastian Dąbrowski, Michalina Marcinkowska, Wojciech Nosowicz, Wanda Horst-Sikorska • The assessment of factors affecting the doctor–patient cooperation in osteoporosis **353**
- 8 Maria Magdalena Bujnowska-Fedak, Dominika Reksa, Iwona Pirogowicz, Catherine E. Chronaki, Andrzej Staniszewski • Perception and needs concerning the use of telemedicine and e-health services in opinion of Polish and Greek **356**
- 9 Iwona Chmiel-Perzyńska, Marek Derkacz, Ewelina Grywalska, Agnieszka Kowal • The assessment of nicotine dependence and motivation to stop using it in students of Medical University of Lublin **361**
- 10 Iwona Chmiel-Perzyńska, Marek Derkacz, Ewelina Grywalska, Agnieszka Kowal, Janusz Schabowski • Professional preferences of students of Medical Faculty of Medical University of Lublin **364**
- 11 Iwona Chmiel-Perzyńska, Marek Derkacz, Agnieszka Kowal, Ewelina Grywalska, Janusz Schabowski • Is specialization in family medicine attractive? – opinions of medical students **367**
- 12 Iwona Chmiel-Perzyńska, Marek Derkacz, Grzegorz Szcześniak, Andrzej Nowakowski • The comparison of lipid metabolism parameters in patients with excessive body mass and type 2 diabetes treated and untreated with simvastatin **370**
- 13 Irena Choroszy-Król, Magdalena Frej-Mądrzak, Dorota Teryks-Wołyniec, Grażyna Gościński, Monika Biernat, Aneta Nitsch-Osuch • The frequency of *Chlamydia trachomatis* antigen detection in various biological specimens **373**
- 14 Magdalena Ciurysek, Renata Filip, Janusz Schabowski • Patients' eating habits after heart surgeries **376**
- 15 Sebastian Dąbrowski, Nadia Bryl, Wanda Horst-Sikorska • Patient–doctor relationship as a factor of health care quality **379**

- 16 Marek Derkacz, Iwona Chmiel-Perzyńska, Ewelina Grywalska, Agnieszka Kowal • The assessment of relations between mean values of blood tension and modifiable factors influencing its value in the group of patients not receiving hypotensive treatment **382**
- 17 Marek Derkacz, Iwona Chmiel-Perzyńska, Agnieszka Kowal, Ewelina Grywalska • May using mobile phones be harmful? **385**
- 18 Marek Derkacz, Iwona Chmiel-Perzyńska, Agnieszka Kowal, Ewelina Grywalska • Sexual dysfunctions of young men – embarrassing problem in general practitioner's practice **388**
- 19 Krzysztof Dobosz • Evaluation of motor function rehabilitation program in patients with parkinsonism and influence of this intervention on quality of life as a determinant of civilization diseases in patients from NZOZ "Ogrody" (GP's group family practice) in Bydgoszcz **391**
- 20 Krzysztof Dobosz, Paweł Rajewski • Civilization diseases: an assessment of the alcohol situation using analysis of consumed kind of alcohol versus incidence intake in patients from community health centre NZOZ "Ogrody" (GP's group family practice) in Bydgoszcz **394**
- 21 Krzysztof Dobosz, Paweł Rajewski • Consumption of beer, wine and vodka as a determinant of civilization diseases in patients from community health centre NZOZ "Ogrody" (GP's group family practice) in Bydgoszcz **398**
- 22 Krzysztof Dobosz, Paweł Rajewski • Prevalence of abdominal (visceral) obesity as a determinant of civilization diseases in patients from community health centre NZOZ "Ogrody" (GP's group family practice) in Bydgoszcz **402**
- 23 Magdalena Frej-Mądrzak, Irena Choroszy-Król, Marek Elias, Dorota Teryks-Wołyńiec, Aneta Nitsch-Osuch • Determination of chlamydial infection character through detecting IgG anti cHSP60 antibodies in infertile women **405**
- 24 Karolina Gazdecka-Szpecht, Anna Wawrzyniak, Liliana Celczyńska-Bajew, Wanda Horst-Sikorska • Estimation of General Physician's knowledge on the subject of breast cancer based on questionnaire study **408**
- 25 Magdalena Gibas, Edyta Mądry, Henryk Witmanowski, Radosław Mądry, Agnieszka Adamczak-Ratajczak • Markers of inflammation in patients with stable angina pectoris **411**
- 26 Ryszard Gołda, Grzegorz Przybylski, Wojciech Józwicki, Jan Domaniewski, Małgorzata Wyszomirska, Jacek Michałkiewicz, Małgorzata Bannach • Circulating immune complexes in chosen lung diseases **414**
- 27 Ewelina Gowin, Wanda Horst-Sikorska • Internet as a new source of information about health promotion – patients' and doctors' opinions **417**
- 28 Ewelina Gowin, Wanda Horst-Sikorska, Magdalena Ignaszak-Szczepaniak • The prognosis after osteoporotic femoral fracture in elderly patients **420**
- 29 Małgorzata Hadzik-Błaszczak, Katarzyna Życińska, Kazimierz A. Wardyn • Malnutrition during hospitalization – starvation – in the Welfare Worl-Down observation **424**
- 30 Małgorzata Hadzik-Błaszczak, Katarzyna Życińska, Kazimierz A. Wardyn • Progress in clinical nutrition in Department of Family Medicine and Internal Medicine – analysis of indications and routes for nutritional support **427**
- 31 Łukasz Hak, Joanna Więckiewicz, Katarzyna Zorena, Jolanta Myśliwska, Małgorzata Myśliwiec, Agnieszka Brandt, Anna Balcerska • NK cells compartment in patients with type 1 diabetes **430**
- 32 Tomasz Halski, Urszula Halska, Roman Kmiecik, Zenonia Jabłońska, Andrzej Steciwko • The application of electrotherapy and Electromyographic Triggered Stimulation method in urinary incontinence after prostatectomy **433**

- 33 Magdalena Ignaszak-Szczepaniak, Ewelina Gowin, Wanda Horst-Sikorska • An active searching for individuals at increased cardiovascular risk as an element of high risk strategy – experiences of General Practitioners' Practice of Poznań University of Medical Sciences **436**
- 34 Agnieszka Jama-Kmieciak, Irena Choroszy-Król, Dorota Teryks-Wołyniec, Andrzej Boznański, Iwona Wójcik, Aneta Nitsch-Osuch • The role of laboratory diagnostics in chlamydial chronic respiratory tract infections in children **440**
- 35 Wanda Komorowska, Barbara Trzeciak, Joanna Kwiatkowska, Janina Aleszewicz-Baranowska, Bartosz G. Trzeciak • Analysis of parents' level of knowledge of handling a febrile child **444**
- 36 Wanda Komorowska, Barbara Trzeciak, Joanna Kwiatkowska, Piotr Gutknecht, Bartosz G. Trzeciak • Analysis of methods of checking body temperature and parents' interpretation of obtained results among children aged up to 16 **447**
- 37 Małgorzata Kot, Małgorzata Lewandowska, Julia Kruk-Jeromin • Surgical treatment of blepharoptosis **450**
- 38 Małgorzata Kowal, Magdalena Kowalska, Katarzyna Wójtowicz-Chomicz, Anna Zdąnowska, Zofia Świąż, Dorota Żółkowska, Andrzej Borzęcki • Prevalence of allergic diseases among children living in Warsaw **453**
- 39 Hanna Krauss, Natasza Balcer, Anna Jabłecka, Zuzanna Chęcińska, Przemysław Sosnowski, Marek Malewski, Ewa Przygodzka • Evaluation of knowledge and pro-health behaviour in students of Medical University in Poznań **456**
- 40 Donata Kurpas, Justyna Ciągiewicz, Andrzej Steciwko • Atherosclerosis of lower limbs arteries – unknown illness? **462**
- 41 Donata Kurpas, Jarosław Drobnik, Andrzej Steciwko • Patients of primary care in Lower Silesia Region **465**
- 42 Donata Kurpas, Jarosław Drobnik, Andrzej Steciwko • Structure of centers and the scope of services in the framework of primary care in Lower Silesia **468**
- 43 Donata Kurpas, Grzegorz Janik, Andrzej Steciwko • Lifestyle of patients after myocardial infarction **472**
- 44 Donata Kurpas, Sylwia Klosek, Andrzej Steciwko • Knowledge level of inhabitants of Turawa on the subject of multiple sclerosis **474**
- 45 Donata Kurpas, Krzysztof Łuczko, Andrzej Steciwko • Frequency of depressive disorders amongst patients in the advanced age – preliminary study **476**
- 46 Donata Kurpas, Mariola Wojtal, Andrzej Steciwko, Jarosław Drobnik • Availability of services rendered by a family doctor as a sign of primary care quality **479**
- 47 Donata Kurpas, Mariola Wojtal, Andrzej Steciwko, Jarosław Drobnik • Quality of medical services rendered in primary care in opinion of patients **483**
- 48 Donata Kurpas, Lidia Zięba, Andrzej Steciwko • Knowledge level amongst patients of the intensive cardiological care on the subject of CVD risk factors **486**
- 49 Agnieszka Lewandowska, Anna Susło, Jarosław Drobnik, Agnieszka Mastalerz-Migas • Critical assessment of repeated hospitalization indications in patients diagnosed with irritable bowel syndrome **488**
- 50 Marta Makara-Studzińska, Anna Koślak, Małgorzata Wołyniak • Evaluation of the level of knowledge and pro-healthy behaviour in the field of civilization diseases among women with affective disorders **491**
- 51 Emilia Marcinkowska, Dorota Talarska, Magdalena Strugała • The characteristics of patients with obesity **494**

- 52 Michalina Marcinkowska, Anna Wawrzyniak, Magdalena Ignaszak-Szczepaniak, Nadia Bryl, Wanda Horst-Sikorska • Analysis of chosen clinical risk factors of osteoporotic fracture **498**
- 53 Grażyna Mardarowicz, Agata Matej-Butrym, Grzegorz Szcześniak, Teresa Nicer • Prevention of metabolic disorders in primary health care – barriers in implementation **501**
- 54 Agnieszka Mastalerz-Migas, Bogumiła Leśniewska–Dziembek, Bartosz J. Sapilak • Professional burnout syndrome among nurses **504**
- 55 Agnieszka Mastalerz-Migas, Dagmara Pokorna-Kałwak, Agnieszka Muszyńska, Jarosław Drobnik, Bartosz J. Sapilak, Andrzej Steciwko, Anna Szynol, Anna Cyran, Anna Daniel, Anna Górka, Katarzyna Gadomska • Overweight and obesity prevalence among early childhood children in Opole district **508**
- 56 Agnieszka Mastalerz-Migas, Elżbieta Ościłowska, Andrzej Steciwko • The quality of life of elderly people **511**
- 57 Agnieszka Mastalerz-Migas, Iwona Zalasieńska, Agnieszka Muszyńska, Andrzej Steciwko, Dagmara Pokorna-Kałwak, Jarosław Drobnik, Bartosz J. Sapilak, Katarzyna Gadomska, Anna Cyran, Anna Szynol, Wojciech Morisson, Karolina Idzik-Drwięga, Alicja Salera • Relationship between glycaemia and kidney function indicators among GPs' patients – preliminary report **515**
- 58 Agata Matej-Butrym, Janusz Schabowski • Family support in compliance with recommendations for diet and metabolic control in patients with type 2 diabetes – preliminary report **519**
- 59 Anna Medyńska, Katarzyna Kiliś-Pstrusińska, Magdalena Naleśniak, Danuta Zwolińska • Risk of the development of chronic kidney disease in boys with posterior urethral valve **522**
- 60 Piotr Michoń, Anna Sałacka, Karolina Kłoda, Iwona Hornowska, Lilia Kotkowiak, Jolanta Późniak • The most common types of urinary trucks diseases and their medical treatment basing on general practice **525**
- 61 Mariusz Miśkiewicz, Katarzyna Życińska, Tomasz Rusinowicz, Renata Krupa, Kazimierz A. Wardyn • Symptoms of alimentary tract neoplastic disease and the frequency of endoscopy confirmations **527**
- 62 Mariusz Miśkiewicz, Katarzyna Życińska, Tomasz Rusinowicz, Renata Krupa, Kazimierz A. Wardyn • Symptoms of gastroesophageal reflux disease (GERD) and hiatal hernia – frequency of endoscopy confirmations **531**
- 63 Agnieszka Muszyńska, Agnieszka Pawłowska-Pinkowska, Dagmara Pokorna-Kałwak, Agnieszka Mastalerz-Migas, Hanna Roth, Andrzej Steciwko • Usefulness of rapid CRP tests in acute infections in children **535**
- 64 Agnieszka Muszyńska, Andrzej Steciwko • The analysis of central examinations' results received by doctors who finished the family medicine specialization – preliminary results **539**
- 65 Agnieszka Muszyńska, Andrzej Steciwko, Agnieszka Mastalerz-Migas, Andrzej Bunio, Alina Orda, Wiesława Nahaczewska, Dagmara Pokorna-Kałwak • Parathormone and its fragments 1–84 (CAP) and 7–84 (CIP) as bone metabolism markers in hemodialysed patients with chronic renal failure – initial results **543**
- 66 Agnieszka Muszyńska, Andrzej Steciwko, Agnieszka Mastalerz-Migas, Andrzej Bunio, Dagmara Pokorna-Kałwak, Jarosław Drobnik • Nontraditional cardiovascular risk factors in hemodialysed patients with chronic kidney disease **547**
- 67 Barbara Nieradko-Iwanicka, Andrzej Borzęcki • Anti-aging medicine in opinion of students of Medical University of Lublin **551**
- 68 Barbara Nieradko-Iwanicka, Andrzej Borzęcki • Mineral and vitamin diet supplement use by European and American students of Medical University of Lublin **554**

- 69 Aneta Nitsch-Osuch, Lidia B. Brydak • Influenza vaccinations in children aged 0–4 years in Poland in 2001–2006 **557**
- 70 Aneta Nitsch-Osuch, Sylwia Dyk, Anna Gąsiewska, Izabela Łukawska, Marcin Czarniecki, Anna Walencik, Monika Rogowska, Marta Rogowska, Kazimierz A. Wardyn • Knowledge concerning vaccinations in adults among medical professionals (physicians and nurses) **560**
- 71 Aneta Nitsch-Osuch, Sylwia Dyk, Anna Gąsiewska, Izabela Łukawska, Marcin Czarniecki, Anna Walencik, Monika Rogowska, Marta Rogowska, Kazimierz A. Wardyn, Katarzyna Życińska • Immunizations in adults – in patients and physicians opinions **564**
- 72 Aneta Nitsch-Osuch, Anna Gąsiewska, Sylwia Dyk, Izabela Łukawska, Marcin Czarniecki, Anna Walencik, Monika Rogowska, Marta Rogowska, Kazimierz A. Wardyn • Analysis of parents' sources of information concerning recommended vaccination of their children **568**
- 73 Aneta Nitsch-Osuch, Ewa Gyrczuk, Agnieszka Topczewska-Cabanek, Katarzyna Życińska, Kazimierz A. Wardyn, Irena Choroszy-Król • Sensitivity and specificity of a rapid streptococcal test (Test Strep A®) in children with pharyngitis treated in an outpatient setting **572**
- 74 Aneta Nitsch-Osuch, Agnieszka Topczewska-Cabanek, Ewa Gyrczuk, Kazimierz A. Wardyn, Katarzyna Życińska • Validation of authors'-designed questionnaire concerning knowledge and opinions of family violence among medical students **575**
- 75 Aneta Nitsch-Osuch, Kazimierz A. Wardyn, Irena Choroszy-Król • Pneumococcal and influenza vaccine coverage in persons aged > 65 years in 2004–2006 in Poland **578**
- 76 Wojciech Nosowicz, Anna Wawrzyniak, Liliana Celczyńska-Bajew, Nadia Bryl, Wanda Horst-Sikorska • The knowledge on colorectal cancer screening and risk factors among general practitioners **581**
- 77 Grzegorz Opielak • Medical help due to action of alcohol **584**
- 78 Grzegorz Opielak • Mental disorders in general medical practice **586**
- 79 Grzegorz Opielak, Marlena Sokół-Szawłowska, Anna Mosiołek • Civilization changes and suicidal risk **588**
- 80 Grażyna Pachciarek, Liliana Celczyńska-Bajew, Wanda Horst-Sikorska • Effectiveness of preventive activity of cardiovascular risk factors in patients with hypertension in family doctor's practice **591**
- 81 Katarzyna Pawelec, Małgorzata Salamonowicz, Anna Ciechowicz • Diagnostic difficulties in catheter-related infections in children with neoplastic diseases **594**
- 82 Beata Pawłowska, Aneta Perzyńska-Starkiewicz • Aggression in alcoholics' children with and without eating disorders **597**
- 83 Beata Pawłowska, Aneta Perzyńska-Starkiewicz • Copying with stress in alcoholics' children with and without eating disorders **600**
- 84 Aneta Perzyńska-Starkiewicz, Beata Pawłowska • Depression in alcoholics' children with and without eating disorders **603**
- 85 Aneta Perzyńska-Starkiewicz, Beata Pawłowska • Neurotic disturbances in alcoholics' children with and without eating disorders **606**
- 86 Dagmara Pokorna-Kałowak, Agnieszka Mastalerz-Migas, Bartosz J. Sampilak, Agnieszka Muszyńska, Andrzej Steciwko • Hypertensive therapy in elderly people **609**
- 87 Dagmara Pokorna-Kałowak, Agnieszka Pawłowska-Pinkowska, Bartosz J. Sampilak, Agnieszka Mastalerz-Migas, Agnieszka Muszyńska, Andrzej Steciwko • Conjugated vaccines immunization in the Family Doctor Practice **612**

- 88** Dagmara Pokorna-Kałowak, Bartosz J. Sopilak, Agnieszka Muszyńska, Agnieszka Mastalerz-Migas, Monika Melon-Sopilak, Andrzej Steciwko • Hypertension among elderly – group characteristic and therapeutic preferences. Based on questionnaire studies in GP practices **615**
- 89** Anna Polaczek, Agnieszka Mastalerz-Migas, Ewa Polaczek • How do students with chronic diseases rate their quality of life? **618**
- 90** Grzegorz Przybylski, Aleksandra Gadzińska, Ryszard Gołda, Magdalena Pasińska, Małgorzata Bannach • Tobacco smoking in patients with bronchial asthma **621**
- 91** Paweł Rajewski, Piotr Rajewski, Karolina Waleskiewicz, Krzysztof Dobosz • Analysis of Metabolic Syndrome's components by IDF in the female with diabetes mellitus type 2 **624**
- 92** Paweł Rajewski, Piotr Rajewski, Karolina Waleskiewicz, Krzysztof Dobosz • Mobbing – the problem of XXI th century, with special regards medical workers **627**
- 93** Magdalena Romanowska, Lidia B. Brydak • Role of surveillance in combat against influenza **631**
- 94** Magdalena Romanowska, Iwona Nowak, Lidia B. Brydak • Activity of influenza virus and other viruses of respiratory tract infections in Poland in the epidemic season 2007/2008 **638**
- 95** Anna Romańska, Bożena Mroczek, Beata Karakiewicz • Domestic violence as a relevant problem in family medicine **641**
- 96** Iwona Rotter, Ilona Kempaska, Katarzyna Żółtak-Bączkowska, Beata Karakiewicz, Bożena Mroczek, Ewa Baranowska • The evaluation of prophylactic activities undertaken by students of Pomeranian Medical Academy connected with detection of breast pathology **648**
- 97** Iwona Rotter, Magdalena Niemir, Beata Karakiewicz, Katarzyna Żółtak-Bączkowska, Bożena Mroczek • The request for health education for ostomy patients **651**
- 98** Tomasz Rusinowicz, Małgorzata Olędzka-Oręziak, Andrzej Marszałek, Katarzyna Życińska, Irena Chlipała, Kazimierz A. Wardyn • Realization of Polish Diabetic Association recommendations on the basis of the analysis of the HbA_{1c} tests **654**
- 99** Tomasz Rusinowicz, Małgorzata Olędzka-Oręziak, Andrzej Marszałek, Katarzyna Życińska, Kazimierz A. Wardyn • Factors affecting glycemetic control in patients with diabetes represented by glycated hemoglobin concentration **657**
- 100** Mariola Rybka, Kornelia Kędziora-Kornatowska, Małgorzata Bannach, Grzegorz Przybylski • Forms of care over elderly and chronic patients within health care system and social help **661**
- 101** Mariola Rybka, Kornelia Kędziora-Kornatowska, Małgorzata Bannach, Grzegorz Przybylski • Opinion on the quality of nursing care held in patients in advanced age **666**
- 102** Agata Sadowska, Piotr Gutknecht, Katarzyna Turczyńska, Barbara Trzeciak, Katarzyna Pasalska-Niewęglowska • Lifestyle of future doctors – 6th year medical students of Medical University of Gdansk **668**
- 103** Anna Sałacka, Elżbieta Kędzierska, Grażyna Durska, Piotr Michoń • Frequency of vaccination against *Streptococcus pneumoniae* in 2005–2007 basing on Family Medicine Care in Szczecin **671**
- 104** Anna Sałacka, Lilia Kotkowiak, Iwona Hornowska, Jolanta Późniak, Piotr Michoń • Parental decisions on choosing their newborn's primary care physicians **673**
- 105** Bartosz J. Sopilak, Hanna Roth, Maciej Siankowski, Agnieszka Muszyńska, Andrzej Steciwko • Depression, anxiety and stress symptoms among students of Wrocław Medical University – own studies **675**

- 106** Mariusz Stępień, Krzysztof Kujawski, Anna Sierakowska-Fijałek, Jacek Rysz • Usefulness of screening colonoscopy to detect colorectal cancer and precancerous colorectal lesions in the patients aged between 50 and 70 years from Łódź conurbation **681**
- 107** Anita Sumiła, Leszek Bidzan • Differences in perception of intrafamilial communication in psychiatric hospitalized adolescents **684**
- 108** Anita Sumiła, Leszek Bidzan • Differences in perception of parental attitudes in psychiatric hospitalized adolescents **687**
- 109** Robert Susło, Jakub Trnka, Ewa Drela, Jarosław Drobnik, Agnieszka Mastalerz-Migas • Medical examination profiling in cases of narcotic substances intoxication in medical practitioners' everyday practice **690**
- 110** Robert Susło, Jakub Trnka, Jarosław Drobnik, Andrzej Steciwko • Microscopic examination of tissues as a basis of medical reasoning in cases of unknown cause deaths **693**
- 111** Robert Susło, Jakub Trnka, Jarosław Drobnik, Andrzej Steciwko • Influence of service, scientific and teaching activities of medical institutions on their information systems **696**
- 112** Grzegorz Szcześniak, Iwona Chmiel-Perzyńska, Marcin Skórski, Janusz Schabowski • An assessment of factors affecting compliance of patients with type 2 diabetes **699**
- 113** Grzegorz Szcześniak, Marcin Skórski, Janusz Schabowski • Type 2 diabetes mellitus treatment on the different levels of medical care **704**
- 114** Grzegorz Szcześniak, Barbara Żmurowska, Janusz Schabowski • The assessment of correlation between quality of life and feeling of disability and adherence of doctors advice in type 2 diabetes patients **707**
- 115** Anna Szynol, Agnieszka Nowak, Agnieszka Mastalerz-Migas, Bartosz J. Sapilak • Students' of Opole Nursing School and Opole secondary school students' knowledge of Human Papilloma Virus prophylaxis and complications **711**
- 116** Małgorzata Tartas, Grażyna Derewicz, Maciej Walkiewicz, Waldemar Budziński • The burn-out syndrome among nurses in hospice and surgical ward **714**
- 117** Małgorzata Tartas, Halina Kołakowska, Maciej Walkiewicz, Waldemar Budziński • Social support among nurses working in psychiatric and hospice ward **718**
- 118** Agnieszka Topczewska-Cabanek, Aneta Nitsch-Osuch, Irena Kornatowska, Karolina Lewandowska, Monika Sajkowska, Małgorzata Zmarzlik, Kazimierz A. Wardyn • The students' knowledge and opinion on the problem of violence in family – the questionnaire investigation **722**
- 119** Barbara Trzeciak, Jolanta Szczepanowicz, Piotr Gutknecht, Katarzyna Nowicka-Sauer, Zofia Babińska, Zenobia Czuszyńska, Janusz Siebert • Depressive disorders among high school students in Braniewo in comparison with studies conducted in Gdańsk and Koszalin **726**
- 120** Anna Wawrzyniak, Justyna Jurga, Magdalena Ignaszak-Szczepaniak, Wojciech Nosowicz, Michalina Marcinkowska, Wanda Horst-Sikorska • The problem of nicotine in general practitioner's surgery **730**
- 121** Małgorzata Wołyniak, Marta Makara-Studzińska, Anna Koślak • The level of knowledge about civilization diseases among women with neurotic disorders **733**
- 122** Katarzyna Wójtowicz-Chomicz, Małgorzata Kowal, Magdalena Kowalska, Izabela Kwapińska, Dorota Żółkowska, Andrzej Borzęcki • Audiometric examination of hearing children and youth living in the region of Sandomierz **736**
- 123** Katarzyna Wójtowicz-Chomicz, Małgorzata Kowal, Magdalena Stadnik, Barbara Nieradko-Iwanicka, Andrzej Borzęcki • Passive smoking – problem among students of medicine **739**

- 124 Maja Zaraś-Andrzejewska, Katarzyna Życińska, Kazimierz A. Wardyn, Aneta Nitsch-Osuch • Patients with alarming symptoms of neoplastic diseases – onkological vigilance in family doctor practice **742**
- 125 Katarzyna Zorena, Małgorzata Myśliwiec, Łukasz Hak, Karolina Rybarczyk, Ewa Malinowska, Dorota Raczyńska-Woźniak, Krystyna Raczyńska, Anna Balcerska, Jolanta Myśliwska • Proangiogenic effects of tumor necrosis factor-alpha (TNF- α) in diabetes mellitus children **745**
- 126 Katarzyna Życińska, Renata Krupa, Kazimierz A. Wardyn, Ewa Puskarska, Aneta Nitsch-Osuch, Zdzisław Życiński, Marcin Straburzyński • Assessment of iron deficiency anemia in factors patients referred to hospital by GPs **749**
- 127 Katarzyna Życińska, Mariusz Miśkiewicz, Kazimierz A. Wardyn, Renata Krupa, Tomasz Rusinowicz, Zdzisław Życiński, Aneta Nitsch-Osuch, Marcin Straburzyński • Association between *Helicobacter pylori* infection and glucocorticosteroid treatment **752**
- 128 Katarzyna Życińska, Katarzyna Smalisz, Konrad Kuć, Sylwia Przybylska, Elżbieta Ryczak, Kazimierz A. Wardyn, Marcin Straburzyński • Comparison between serum creatinine concentration and eGRF value in renal function assessment **755**
- 129 Katarzyna Życińska, Kazimierz A. Wardyn, Marcin Straburzyński, Renata Krupa, T. Rusinowicz, Aneta Nitsch-Osuch • Abnormalities of urine analysis – the role in diagnostic and therapeutic management **758**

REVIEWS

- 130 Ryszard Andrzejak, Anna Affelska-Jercha, Aleksandra Steinmetz-Beck • Principles of management in occupational diseases suspecting **761**
- 131 Ryszard Andrzejak, Rafał Poręba • Resistant arterial hypertension in the new ESH/ESC guidelines **765**
- 132 Grażyna Bednarek-Tupikowska, Barbara Bucyk • The metabolic effects of polycystic ovary syndrome **769**
- 133 Grażyna Bednarek-Tupikowska, Krzysztof Tupikowski • The role of primary care physician in the diagnosis of primary hyperparathyroidism **775**
- 134 Wiktor Bednarz, Robert Olewiński, Dorota Mrozowska, Piotr Czopnik, Mateusz Głód • Results of surgical treatment with construction of ileal pouch **782**
- 135 Marek Bolanowski • Selected clinical aspects of neuroendocrine tumors **788**
- 136 Lidia B. Brydak • Prophylaxis and treatment of influenza **795**
- 137 Ryszarda Chazan • Asthma 2008 according to GINA guidelines **801**
- 138 Irena Choroszy-Król • *Chlamydia trachomatis* infections in practice of family physician **807**
- 139 Tomasz Czerniak, Izabela Zaleska • Tasks in medical management of HIV-infected child for general practitioner **813**
- 140 Edward Czerwiński, Jolanta Osieleniec, Janusz Badurski, Ewa Marcinowska-Suchowierska, Iwona Czerwińska • Novel diagnostics of osteoporosis **821**
- 141 Arkadiusz Derkacz • Work ability in heart diseases **830**
- 142 Jarosław Gruszka, Ernest Kuchar, Leszek Szenborn • *Demodex hominis* and *demodicosis* – what should general practitioner know? **835**
- 143 Zygmunt Grzebieniak, Anil Kumar Agrawal, Wojciech Kielan, Jacek Winowski, Grzegorz Marek, Tomasz Grzebieniak • The role of primary health care physician in diagnosis and treatment of colorectal cancer **839**

- 144 Wojciech Guzikowski • Selected aspects of male sterility in the activity of general practitioner **842**
- 145 Ewa Gyrczuk, Aneta Nitsch-Osuch, Kazimierz A. Wardyn • The vaccinations contra cancer **845**
- 146 Agnieszka Ignatowicz, Jan Kornafel • Cancer epidemiology yesterday and today **848**
- 147 Barbara Iwańczak • Eosinophilic esophagitis in children and adults: a new diagnostic and management challenge of the XXI century **853**
- 148 Jerzy Jabłecki, Janusz Kaczmarzyk • Possibilities of reconstruction of hand mutilations resulting from trauma and congenital defects on the basis of clinical material of Subdepartment of Replantation of Limbs, St Hedwig's Hospital in Trzebnica **861**
- 149 Karina Jahnz-Różyk • Severe and difficult asthma – treatment with anti-IgE **866**
- 150 Karina Jahnz-Różyk • Biological pathogens infections and national security **870**
- 151 Renata Jankowska • Chronic cough – a diagnostics and therapeutic problem **874**
- 152 Mirosław Jarosz, Wioleta Respondek • Obesity – causes and consequences **879**
- 153 Jolanta Jasonek, Leszek Szenborn, Ernest Kuchar • Practical aspects of the management of the most frequent parasitic infections **887**
- 154 Anna Jung • Clinical differentiation of the urinary bladder inflammation forms in children **893**
- 155 Katarzyna Kiliś-Pstrusińska • Nocturnal enuresis – the underestimated problem in children **897**
- 156 Katarzyna Kiliś-Pstrusińska • Primary hypertension in children: mild or severe? **903**
- 157 Donata Kurpas, Jarosław Drobnik, Andrzej Steciwko • Quality indices of health care for the chronically ill **908**
- 158 Roman Kurzbauer • Family doctor practice in the face of decease and verge of death **911**
- 159 Roman Kurzbauer • Problem of sport doping in family doctor's practice **916**
- 160 Katarzyna Lubos-Basińska, Lilla Pawlik-Sobecka, Irena Choroszy-Król, Andrzej Steciwko, Dorota Teryks-Wołyniec, Magdalena Frej-Mądrzak • The characteristics of urinary tract infections caused by *Chlamydia trachomatis* **921**
- 161 Krystyna Łoboz-Grudzień, Joanna Jaroch • Heart disease in women – sex differences **928**
- 162 Marta Makara-Studzińska, Alina Buczyjan • Obesity as a civilization disease **935**
- 163 Grażyna Mardarowicz • Prevention of metabolic disorders in primary health care. Part I – cardiologist's expectations of effective strategy **938**
- 164 Grażyna Mardarowicz, Janusz Schabowski • Colorectal cancer – the role of family history in search strategy in primary health care **941**
- 165 Michał Matysiak • Infections in cancer patients and family doctor care **944**
- 166 Włodzimierz Mazur, Beata Logiewa-Bazger, Justyna Polok, Marek Beniowski • Some aspects of current antiviral therapies in patients with chronic hepatitis B virus infection **950**
- 167 Agnieszka Mazur, Jerzy Ziołkowski • Epidemiology of pediatric tuberculosis **956**
- 168 Walentyna Mazurek • Depression as a risk factor of cardiac complications in patients with coronary heart disease **960**
- 169 Monika Melon-Sapilak, Bartosz J. Sapilak, Dagmara Pokorna-Kałwak, Jarosław Drobnik, Andrzej Steciwko • Actin – an important structural protein. Does it also take part in carcinogenesis and metastasis? **965**

- 170 Małgorzata Mulak, Marta Misiuk-Hojło, Karolina Dembska • Dry eye syndrome in systemic diseases **968**
- 171 Andrzej Mysiak • Modern view on etiopathogenesis and cardiogenic shock therapy **973**
- 172 Michał Myśliwiec • Urinary tract infection in the practice of family physician **981**
- 173 Aneta Nitsch-Osuch, Kazimierz A. Wardyn • Individual vaccination schedule in adults **987**
- 174 Bernard Panaszek • Impact of tobacco smoking on natural history of asthma – old problem, new diagnostic and therapeutic challenge **994**
- 175 Bernard Panaszek, Zbigniew Machaj, Karolina Lindner, Jadwiga Radziejewska • Chronic disease in the elderly – new tasks for current medicine **999**
- 176 Dariusz Patrzalek, Dariusz Janczak • Problems in organs and tissues obtaining for transplantation in Poland – is there any role to play for family doctor in the process? **1005**
- 177 Iwona Pirogowicz, Elżbieta Gwiazda, Andrzej Steciwko • Family doctor's role in dealing with patients in mild dementia **1009**
- 178 Maciej Piskunowicz, Wojciech Kosiak, Dominik Świętoń • New technologies in ultrasound imaging – usefulness in family medicine practice **1014**
- 179 Tadeusz Płusa • Diagnostic and clinical picture of infections caused by pathogens of biological weapon **1018**
- 180 Tadeusz Płusa • Advances in antibiotic therapy in respiratory tract infections **1024**
- 181 Ryszard Podemski, Sławomir Budrewicz • Clinical aspects of acute cerebral ischemia **1029**
- 182 Dorota Porycka, Marta Misiuk-Hojło • Current management of glaucoma – pharmacotherapy or surgery **1034**
- 183 Tomasz Rechberger, Andrzej Wróbel, Marta Kokot, Aleksandra Bartuzi • Botulinum toxin – novel therapeutic option in the treatment of urinary tract dysfunction **1040**
- 184 Hanna Roth, Maciej Siankowski, Bartosz J. Sapilak, Agnieszka Muszyńska, Andrzej Steciwko • Design and idea of the questionnaire validating students' quality of health **1045**
- 185 Tomasz Rusinowicz, Kazimierz A. Wardyn • Patient with diabetic foot in General Practice **1048**
- 186 Adam Rzechonek, Jerzy Kołodziej, Marian Kołodziej • Multirow computed X-ray tomography in surgical treatment of lung tumors **1052**
- 187 Krzysztof Simon • The usefulness of endoscopic methods in diagnosis and therapy of infectious diseases **1061**
- 188 Krzysztof Simon, Monika Pazgan-Simon • Primary liver cancer caused by HCV, HBV – are the new diagnostics and therapeutic techniques useful to cure more patients? **1068**
- 189 Janina Słodkowska • Telepathology: can be a supportive tool for the family physician? **1074**
- 190 Robert Susło, Jarosław Drobnik, Jakub Trnka • Confirming death in family doctor practice **1080**
- 191 Robert Susło, Jakub Trnka, Jarosław Drobnik • Refusal of treatment in the case of family doctor **1086**
- 192 Leszek Szenborn • General practitioner's role in diagnosis, treatment and prophylaxis of bacterial invasive disease in children **1091**
- 193 Joanna Śladowska-Kozłowska, Ryszard Grenda • Metabolic syndrome in children and adolescents **1098**
- 194 Maciej Taźbirek, Władysław Pierzchała • Consequences of untreated obstructive sleep apnoea syndrome **1106**

- 195 Agnieszka Topczewska-Cabanek, Aneta Nitsch-Osuch, Ewa Gyrczuk, Kazimierz A. Wardyn • Vitamin K supplementation in newborns and infants – yes or no? **1112**
- 196 Agnieszka Topczewska-Cabanek, Aneta Nitsch-Osuch, Ewa Gyrczuk, Kazimierz A. Wardyn • The earlier initiation of gluten in infants' diet – yes or no? **1115**
- 197 Jakub Trnka, Robert Susło, Jarosław Drobnik, Agnieszka Mastalerz-Migas • Rules of the civil responsibility of the doctor and possibilities of the insurance himself from it **1118**
- 198 Jakub Trnka, Robert Susło, Jarosław Drobnik, Agnieszka Mastalerz-Migas • Rules of handling medical recipes **1122**
- 199 Jakub Trnka, Robert Susło, Jarosław Drobnik, Agnieszka Mastalerz-Migas, Bartosz J. Sapilak • Examples of the identification of dangers in the work place using a system of information processing in the family doctor's practice **1126**
- 200 Jakub Trnka, Robert Susło, Jarosław Drobnik, Andrzej Steciwko • Relationships between the doctor and the representative of the pharmaceutical company **1129**
- 201 Jakub Trnka, Robert Susło, Jarosław Drobnik, Andrzej Steciwko • The diagnostics of non-typical shots in first contact doctor's practice **1134**
- 202 Jakub Trnka, Robert Susło, Jarosław Drobnik, Andrzej Steciwko, Bartosz J. Sapilak • The detection of the presence and the preserving human sperm as practical competence of the family doctor **1137**
- 203 Krystyna de Walden-Gałaszko • Good communication between doctor and patient – base for proper care **1139**
- 204 Wioletta Anna Zagórska, Jerzy Ziołkowski • Tuberculosis and pneumonia in children **1146**
- 205 Romuald Zdrojowy, Bartosz Małkiewicz, Monika Bonczyk • Testosterone and prostatic diseases **1150**
- 206 Mariusz Zimmer, Michał Pomorski, Anna Rosner-Tenerowicz • The use of hysteroscopy in infertility treatment **1156**
- 207 Irena Zimmermann-Górska • Ankylosing spondylitis – disease still diagnosed too late **1162**
- 208 Jerzy Ziołkowski, Agnieszka Mazur, Marek Kulus, Julita Chądryńska • Modern vaccines in prevention of *Mycobacterium tuberculosis* in children **1168**
- 209 Jolanta Ziółkowska • Medical certification in lung diseases **1171**
- 210 Anna Zmarzły • Assessment of nutrition disorders **1179**
- 211 Antoni Zwiefka, Ewa Wodoklis-Kaczyńska, Kazimierz Frączkowski • Risk reduction in diagnosis and treatment based on RIGHT system **1186**
- 212 Ewa Żukowska-Szczechowska, Grzegorz Wystrychowski • Diabetic nephropathy **1191**

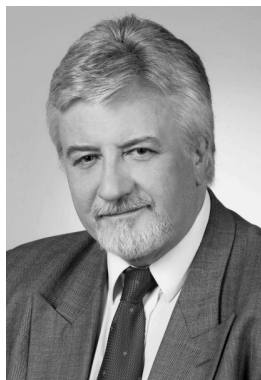
CASE REPORTS

- 213 Anna Adamowicz-Salach, Gabriela Smoleńska-Sym, Jolanta Rybczyńska, Alicja Siwicka, Michał Matysiak, Justyna Sychalska, Sydonia Gołębiowska-Staroszczyk, Agata Sobocińska-Mirska, E. Zdebska • The congenital dyserythropoietic anemia type II – too rarely recognized in Poland **1197**
- 214 Magdalena Gibas, Edyta Mądry • Nutritional management in acute pancreatitis **1200**
- 215 Bogumił Kiss, Włodzimierz Bołtruczuk, Adam Wroński, Barbara Szymkowska-Faszczewska • General practitioners' role in early diagnosis of sarcoidosis **1203**
- 216 Bogumił Kiss, Włodzimierz Bołtruczuk, Adam Wroński, Elżbieta Radiukiewicz • Immunizing against hepatitis virus B is general practitioners' problem **1206**

- 217 Bogumił Kiss, Włodzimierz Bołtruczuk, Adam Wroński, Barbara Szymkowska-Faszczevska • Early diagnostics of Angelman's syndrome is general practitioners' task **1209**
- 218 Joanna Kwiatkowska, Janina Aleszewicz-Baranowska, Wanda Komorowska, Janusz Siebert • Familial Bourneville-Pringle disease – a case report **1212**
- 219 Małgorzata Lewandowska, Małgorzata Kot, Julia Kruk-Jeromin • Delay in surgical treatment of blepharoptosis **1215**
- 220 Agnieszka Obitko-Płudowska, Michał Matysiak • Hematological abnormalities in portal hypertension suggesting disease of hematopoietic system **1218**
- 221 Grzegorz Opielak • Acute psychotic disorders due to hypoglycemia **1221**
- 222 Aneta Perzyńska-Starkiewicz, Beata Pawłowska, Anna Wójcicka • Somatization disorders in patients experiencing family violence – case report **1223**
- 223 Grzegorz Przybylski, Jarosław Czerniak, Aleksandra Gadzińska, Małgorzata Bannach • Removal of the foreign body from bronchus in patient with epilepsy – case report **1226**
- 224 Marek Rosłon, Kazimierz A. Wardyn • Young woman with diabetes mellitus type 1 complicated by coexistence of secondary adrenal insufficiency **1229**
- 225 Anna Sałacka, Iwona Hornowska, Lilia Kotkowiak, Grażyna Durska, Piotr Michoń • Iatrogenic Cushing syndrome in family medicine care **1232**
- 226 Anna Susło, Agnieszka Lewandowska, Jarosław Drobnik, Agnieszka Mastalerz-Migas • Diagnostic problems in disseminated or rare abdominal cancers **1234**
- 227 Katarzyna Turczyńska, Wanda Komorowska, Zenobia Czuszyńska • Neuroborreliosis in 13 year old girl – case report **1237**

VARIA

- 228 Zbigniew Rybak, Wojciech Rybak • Ambulant minimal invasive methods supported with pharmacotherapy in the treatment of venous outflow disturbances from lower legs **1239**
- 229 Jerzy Woy-Wojciechowski • John Paul II and medicine **1244**

Słowo wstępne

Szanowni Państwo! Koleżanki, Koledzy!

Przekazywany Państwu zeszyt kwartalnika „Family Medicine & Primary Care Review” po raz kolejny zawiera wiele wartościowych pod względem merytorycznym prac oryginalnych, poglądowych i kazuistycznych z wielu dyscyplin i specjalności medycznych. Zwięzłość artykułów z zachowaniem ich regulaminowego układu strukturalnego stanowi duży walor naukowo-szkoleniowy.

Ich adresatami są lekarze rodzinni i lekarze podstawowej opieki zdrowotnej, ale także inni specjaliści współpracujący z profesjonalistami opieki podstawowej. Artykuły zawierają aktualne standardy dotyczące postępowania diagnostycznego, terapeutycznego, dotyczą także promocji zdrowia i profilaktyki chorób. Stanowią one potwierdzenie zasady, że jedynie efektywna współpraca lekarzy rodzinnych i specjalistów z innych dziedzin medycyny może prowadzić do właściwie funkcjonującej opieki podstawowej.

Ze względu na bardzo dużą liczbę artykułów nadesłanych do druku (129 prac oryginalnych, 83 poglądowe, 15 kazuistycznych oraz 2 w dziale Varia) Komitet Redakcyjny kwartalnika podjął decyzję o opublikowaniu całości tego zeszytu w formie elektronicznej na płycie CD (co nie wpłynie na punktację przyznawaną za opublikowanie artykułu na łamach naszego kwartalnika), natomiast w formie drukowanej została wydana większość prac poglądowych i część prac oryginalnych.

Jestem głęboko przekonany, że wiele z przedstawianych przez nas zagadnień okaże się przydatne w codziennej pracy zawodowej.

Pragnę serdecznie podziękować wszystkim Autorom i Współautorom za wysiłek włożony w przygotowanie poszczególnych artykułów, a Recenzentom, Komitetowi Redakcyjnemu oraz Wydawcy za wnikliwe uwagi merytoryczne i edytorskie.

Wydanie zeszytu 3/2008 naszego kwartalnika zbiega się w czasie z III Kongresem Polskiego Towarzystwa Medycyny Rodzinnej we Wrocławiu (18–21 września 2008 r.), mamy więc nadzieję, że artykuły w nim zawarte będą stanowił znakomite uzupełnienie tego doniosłego spotkania naukowo-szkoleniowego.

Życzę Państwu ciekawej i pożytecznej lektury.

Redaktor Naczelny
Prezes Zarządu Głównego
Polskiego Towarzystwa Medycyny Rodzinnej
Prof. dr hab. med. Andrzej Steciwko

Zgodnie z informacjami uzyskanymi z Index Copernicus oraz z oddziałów informacji naukowych bibliotek głównych Akademii Medycznych i Uniwersytetów Medycznych – opublikowanie części artykułów w kolejnym numerze czasopisma „Family Medicine & Primary Care Review” w formie elektronicznej z zachowaniem ciągłej paginacji i ujęciem w drukowanej wersji spisu treści wszystkich artykułów nie ma wpływu na punktację przysługującą za publikację – artykuły umieszczone na płycie CD będą traktowane tak samo jak artykuły w wersji drukowanej.